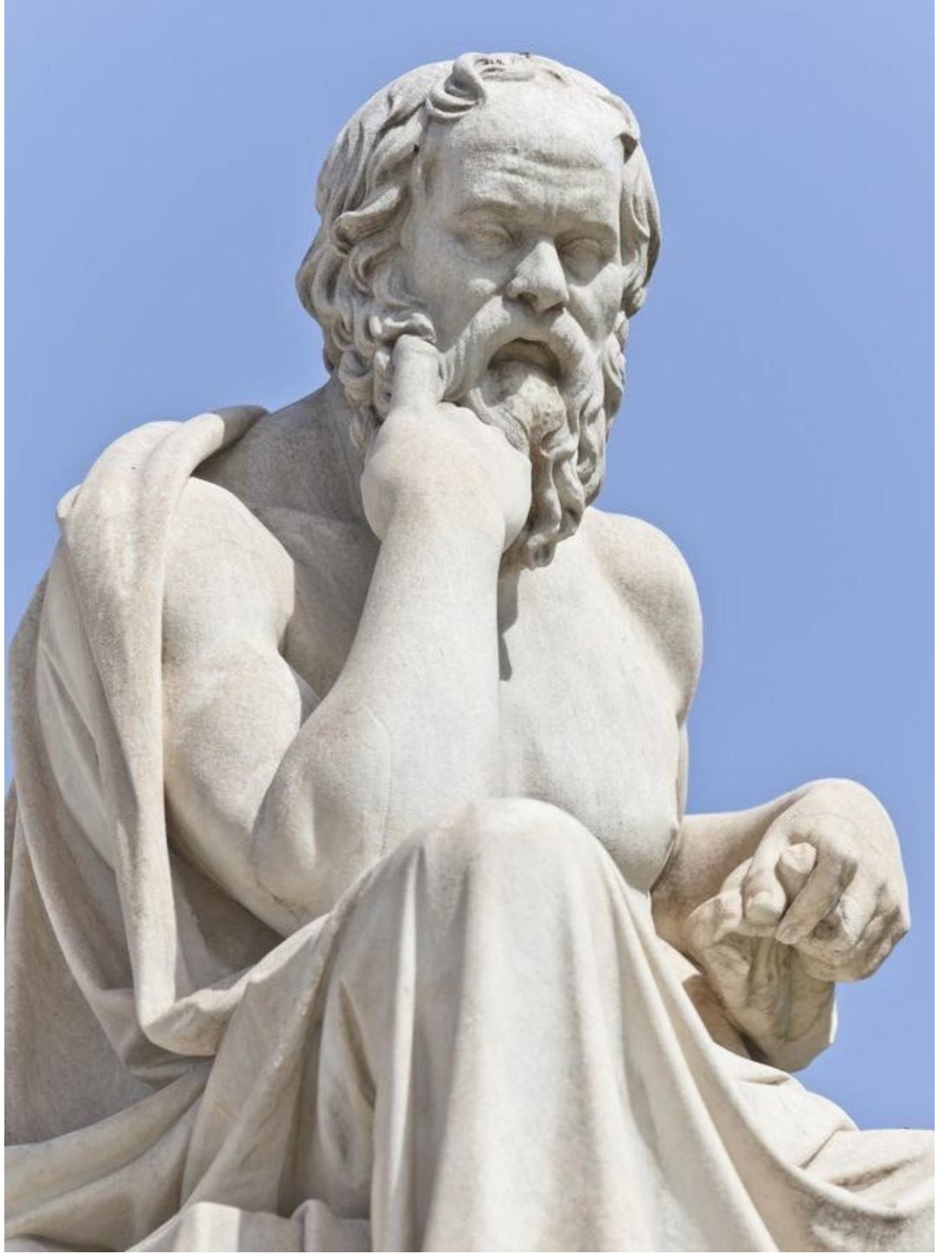

EPISTEME

FELSEFE, SANAT VE GENEL KÜLTÜR DERGİSİ

ÇEAŞ ŞANLIURFA ANADOLU LİSESİ
1. SAYI

*Sorgulanmamış bir hayat yaşamaya değmez.
-Sokrates*

EPİSTEME

YILLIK DERGİ

Yıl: 1 Sayı: 1 /2023 Aralık
Şanlıurfa ÇEAŞ Anadolu Lisesi
adına

İmtiyaz sahibi
Halil Özyavuz

Yazı İşleri Müdürleri
Ahmet ESİN
Ömer ALTINOK

Genel Yayın yönetmenleri
Necmettin TEMİZBAŞ
Elif Ebrar UÇAR

Yayına Hazırlayanlar
Necmettin TEMİZBAŞ
Elif Ebrar UÇAR

Yazı İnceleme Kurulu
Necmettin TEMİZBAŞ
Heval Asmin Doğan
Ahmet Can Bayat
Elif Ebrar UÇAR

Editör Ekibi
Necmettin Temizbaş
Heval Asmin Doğan
Ahmet Can Bayat
Elif Ebrar UÇAR

Dizgi & Mizanpaj
Elif Ebrar UÇAR

Adres
Zeytindalı Kampüsü
Dağeteği Mevki
Haliliye Şanlıurfa
TEL: 0414 314 25 36
Twitter: @sanadolulisesi
<http://:ceasanadolulisesi.meb.k12.tr>

İçindekiler

03

Sunuş

Heval Asmin Doğan

04 - 07

Sokrates

Necmettin Temizbaş

08 - 10

Sokrates'in Ölümü

Tablosunun İncelemesi

Asiye Mutlu

11 - 15

Giordano Bruno

Mustafa Emre Ok

16 - 18

Tarihte Sokrates ve

Giordano Bruno ile

Aynı Kaderi Paylaşan

Bazı Filozoflar

Mustafa Emre Ok

19 - 20

Filistin Meselesi

İnsanlık Sorunudur

Esra Katran Keşküş

21 - 24

Rapörtaj

25

Eser İnceleme

Elif Çelik

26 - 28

Neşet Ertaş

Zilan Yıldırım

29 - 31

Önyargı

Sevgi Borak &**Şevval Polat**

32 - 33

Homo Sapiens

Ahmet Can Bayat

34 - 35

Kör ve Kızı

Muhammed Emir Bür

36 - 38

Şiir Yazamamanın Şiiri:

Solgun Bir Gül

Dokununca

Mesut Işık

39 - 40

Antik Yunan Şaşırtmaya

Devam Ediyor

Mehmet Emin Demirkan

41 - 43

Bir Şiirin Hikayesi:

Sessiz Gemi

Elif Aytaç

44

Tükenmiş Dünya

Elif Aytaç

45

Gecenin Bir Vakti

Elif Aytaç

46

Aşkına Dört Mevsim

Arda Küçükgöde

47

Eğitim Teknolojilerinin

Felsefeye Etkisi

Emrullah Hariş

48

Mary Ann Bevonnn

Rukiye Yavuz

49 - 52

Çevre Kirliliği

Sevgi Borak

53 - 55

Okulumuzdan Görseller

56

Son Söz

Necmettin Temizbaş

Sunuş

Episteme ilginç bir isim değil mi? Hele de bir okul dergisine koymak için. İnsanların açıklama ihtiyacı duyacağını varsayarak önsözde bu konuya değinmek istedik. İlk olarak “episteme” nin anlamına bakalım.

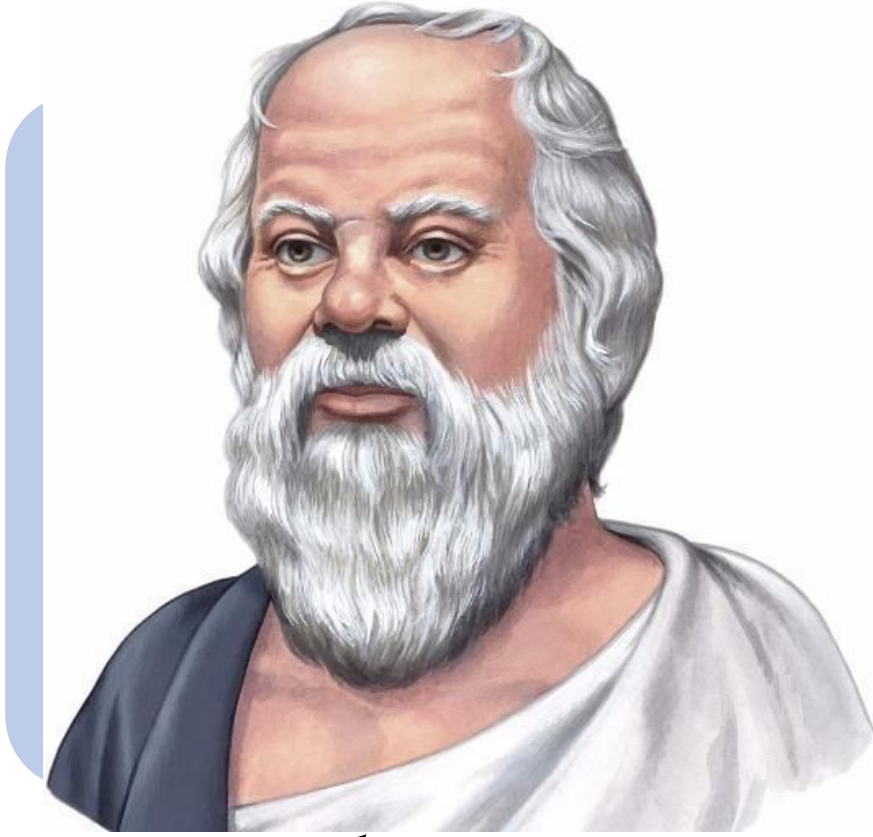
Episteme, Yunan Felsefesinde bilgi anlamına geliyordu, ancak biz derslerde Platon’un idealar kuramından öğrendik. Platon’ a göre iki dünya vardır; idealar ve fenomenler dünyası. İdealar dünyası asıl, gerçek olandır; fenomenler dünyası ise bu dünyanın yansımasıdır. Peki o zaman gerçek varlığın bilgisine nasıl ulaşırız? Platon bu soruyu şu şekilde açıklıyor; gerçek bilgi idealar dünyasıdır ve bu bilgiye akılla ulaşılır. Akıl da bu bilgiye ulaşmak için ideaların bilgisinin olduğu kendi içine dönmelidir. Bu bilgilere de episteme denir. Yani felsefe tarihindeki genel kullanımıyla bilgi anlamına gelir.

Peki neden “episteme”? Çeaş Anadolu lisesi adına çıkardığımız bu dergiyi okulumuzun felsefe öğretmenini Necmettin Hoca koordine ediyor. Tahmin edersiniz ki dergimizin felsefeye atfı yapması kaçınılmazdı. Derginin bir felsefe dergisi olacağı kesinleştiğinde dergiye isim olarak kullanabileceğimiz bir felsefi kavram arayışına girdik ve oylama sonucu önerim kabul edildi. Episteme’nin dergi için uygun olmasının sebeplerinden biri de dünya tarihine baktığımızda ortaya çıkar; tarih bize göstermiştir ki gelişmiş bir toplum olmanın en önemli aktörü bilgidir.

Bir toplumun düşüncesini, medeniyetini geliştiren en önemli aktör, tarih boyunca bilgi olmuştur. Bu açıdan bir dergiye en uygun isimlerden biri bilgidir.

Açıkçası dergi ismi olarak episteme beklenenden daha fazla ilgi ve rağbet gördü. Öğrencilerin hepsi öncelikli olarak ilgi alanları üzerinden yazdılar. Yazdıkları yazıları gönüllülük esası üzerine yazdıkları için de ortaya son derece özenli gerçekten severek, emek vererek yazılmış bir sürü deneme, makale, hikaye çıktı. Şimdi çıkan bu ürünlerin sizin tarafınızdan da değer görmesi için dergimizin ilk sayısını çıkarıyoruz. Bin bir emek ve de özenle oluşturduğumuz dergimizi keyifle okumanız dileğiyle.

HEVAL ASMİN DOĞAN

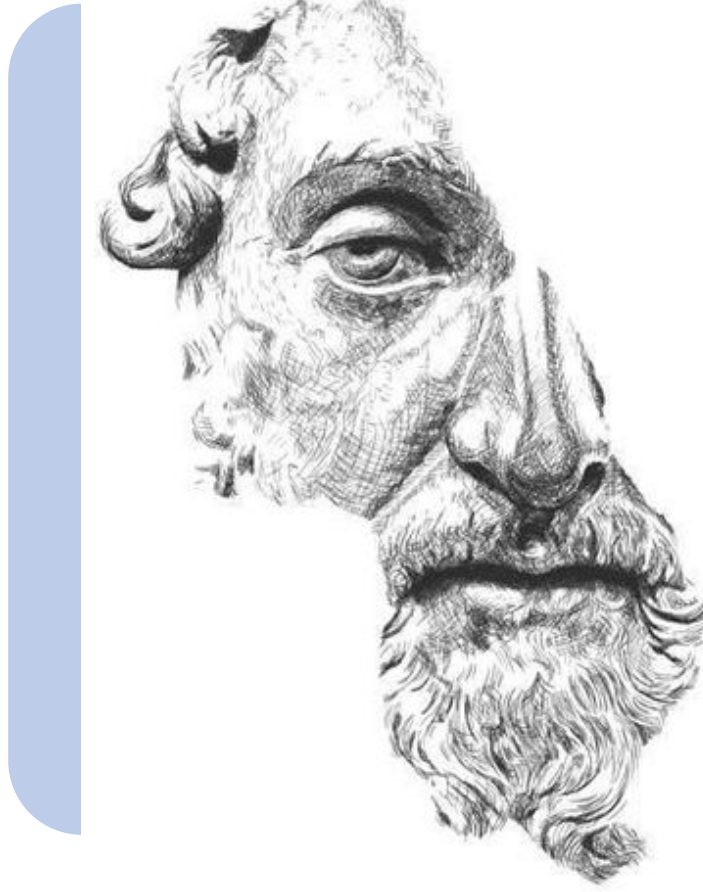
Sokrates

"Kendini Tanı"

Felsefe denilen bilgi alanının tarihi M.Ö. 6. yüzyılda Thales'le Eski Yunan, şimdiki Aydın'da başlar. Felsefe öncesi Yunan kültüründe; efsaneler, kahinler, batıl inançlar ve çok tanrılı din anlayışı hakimdi. Doğal olarak bu anlayış toplumu geriye götürürken aynı zamanda doğada gerçekleşen olaylara akılcı bir açıklama üretilmesine engel olmaktaydı. Örneğin tarıma dayalı Yunan toplumu yağmurun yağmadığı ve kuraklığın tarımda verimi düşürdüğü dönemlerde; sulama için çözüm bulmak yerine bereket tanrısı Demeter'in kendilerini lanetlediğini düşünmekteydiler.

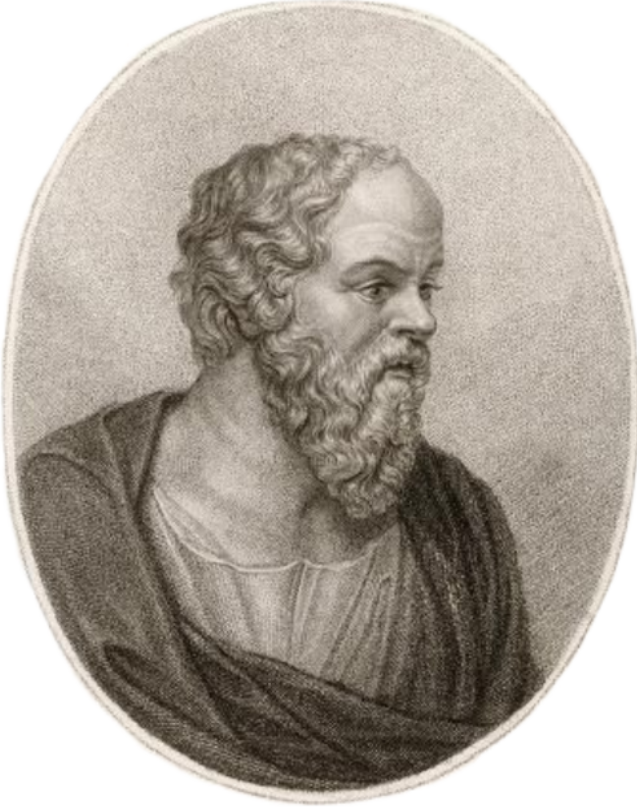
Ancak, Sophos(Sofi) denen felsefeciler gözlem yapmış, gözlemlerini bilgiye dönüştürmüş ve yağmur yağmadığında, sulama yapma imkanı elde etmek için suyun depolanması fikrini ortaya atarak , batıl inançlara yönelmek yerine insanın kendi aklına yönelmesi gerektiğini savunmuşlardır. Thales'in etkisiyle felsefeye ve diğer bilgilere (matematik, hitabet) ilgi artmaya başlamış, bilimin temelleri bu dönemde atılmıştır. Felsefe ve matematik okulları açılmış, yazı yazma geleneği oluşmuş ve sanat ilerlemeye başlamıştır. Şehirlerin estetik yapısına önem verilerek, mimarı ve heykelticilik gelişmiş ve bilge insanlara duyulan güven ve itibar artmaya başlamıştır. Bütün bu gelişimler, ilkçağ felsefesinin akıl çağı ve insanın kendi aklına döndüğü dönem olarak anılmasını sağlamıştır.

Sokrates ilkçağ filozoflarından belki de en önemlisidir. M.Ö.469 yılında doğan Sokrates, öğrencisi Platon ve Platon'un öğrencisi Aristoteles bilime, felsefeye ve sanata yaptıkları katkılarla bugünkü bilimin ve felsefenin temellerini atmışlardır. Sokrates, insanın akla yönelmesinde büyük etkisi olan Rasyonalizm (akılcılık) fikrinin de babası sayılmaktadır. Sokrates'in felsefesi de düşünceleri gibi kendine has bir özellik taşımaktadır. Örneğin Sokrates'in kendisine ait bir makalesi, kitabı veya eğitim verdiği bir okulu yoktur. Onun düşüncelerini ve hayatını daha çok Platon ve diğer öğrencilerinin yazılarından öğrenebiliriz

Sokrates'in düşüncelerine ve kişiliğine değinmek için o dönemin şartlarını da göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Bilgelerin felsefe aracılığıyla açtığı çığır Yunan devletinde 100 yıl içinde büyük bir gelişim ve refah açılımı getirdi. Yunanlılar o dönem entelektüel özellikler taşımaya ve bilgiye yönelmeye devam ediyorlardı. Bu durum Atina başta olmak üzere Yunan şehirlerini bir cazibe merkezine dönüştürmüştü. Küçük devletlerden oluşan Yunan devletleri demokrasi ile yönetiliyor ve zengin bir yaşam sürdürüyorlardı. Yunan komşusu Sparta ise daha çok savaşçı olma özelliğini kullanarak Yunan topraklarına saldırmaya başlıyordu. M.Ö. 431 de başlayan savaşlar 25 yıl sürmüş ve bu 25 yıl sonunda Atina büyük zarar görmüştür. Savaş tecrübesi ve güçlü ordusuyla Spartalılar Atina'da kendi taraftarlarının yönettiği bir meclis kurulmasını sağlamış, insanların mal varlığına el koymuş ve birçok kişiyi cezalandırmıştır. O dönem Atina'yı savunan askerler arasında Sokrates te vardı. Atina yenildiğinde birçok bilge, sanatçı ve filozofun Atina'dan kaçmasına rağmen Sokrates Atina'dan kaçmamış ve konuşarak fikirlerini yaymaya devam etmiştir. M.Ö. 404 yılında yönetime geçen Otuzlar Hükümeti Sparta güdümünde bulunan bir hükümetti ve sokaklarda felsefe konuşmayı yasaklayarak, bu yasağa uymayanları da cezalandırmıştır.

Sokaklarda yalınayak gezen, yaz kış diz üstü pelerin giyen bu çirkin ve kısa boylu adam, gittiği her yerde büyük bir itibar ve sevgi görmekte, ilgiyle izlenmekte ve bir rock stardan daha büyük bir şöhrete ulaşmaktaydı. Onunla beraber Atina'yı savunan askerler bile anılarında savaştan çok Sokrates'ten bahsetmekteydi. Bu durum Otuzlar meclisini endişelendirdi. Çünkü otuzlar hükümetinin içinde bulunan temsilcilerin şöyle düşündüğü rivayet edilmekteydi; "Sokrates'in itibarı, toplum üzerindeki etkisi ve karizması bize zarar vermektedir, toplumu biz yönetiyoruz, vergileri biz topluyoruz, savaş kararı gerekirse biz veriyoruz ancak insanlar bizim değil Sokrates'in söylediklerini dinliyor. Gençleri tanrılardan uzaklaştırdığı yetmezmiş gibi, kötülüğe sevk etmektedir. "

Sokrates'in tanrılara savaş açtığı, gençleri kötü yola sevk ettiği söylentileri dolaşmaya başlamıştı. Hatta söylentilere göre o dönem Atina' da bulunan öğrencileri aracılığıyla çeşitli defalar uyarılmıştır. Peki, Sokrates'in suçlanmasına neden olan o düşünceler nelerdi?

Sokrates en başta var olan ahlaki yapının çöktüğünü düşünmekte ve bunun nedenleri arasında akıldan uzaklaşma bulunduğunu savunmaktaydı. Sokrates'e göre ahlaklı ve mutlu bir toplum olmanın temelinde bilgi vardır. Kendine göre bir meydan okuma ve savaş başlatmıştır. Bu savaş bilginin cehalete karşı savaşıdır. Örnek vermek gerekirse; Sokrates'e göre ahlaklı olmak için önce bilgi gerekmektedir. Çünkü ahlak iyi davranış ve kötü davranış üzerine kurulmuş bir kurallar topluluğudur. Bir insanın ahlaklı olabilmesi için önce, iyi-kötü nedir sorusunun cevabını verebilecek düzeyde; iyi ile kötünün bilgisine sahip olması gerekmektedir.

Günümüzde kullandığımız "cehaletine vermek" deyimini Sokrates'e dayanmaktadır. Bu deyimde anlatılmak istenen; bir kişi bir kötülük yapmışsa eğer, yaptığı davranışın kötü olduğunu bilmediği için yapmıştır. Eğer kişi yaptığı için kötü bir davranış olduğunu bilseydi, bunu yapmazdı. Sokrates' e göre bu durumda kötülük yapan insan, kötülük yaptığı için değil, öğrenmediği için suçludur

Otuzlar meclisinde bulunan üç kişi; Meletos, Anytos ve Lykon Sokrates'i gençleri kötülüğe yönelttiği gerekçisiyle suçlamış ve Sokrates'in ünlü ve dramatik idam süreci böyle başlamıştır.

Sokrates halka açık bir şekilde yargılanmış ve bir gün gecikmeli de olsa hakkında verilen idam kararı iki gün içinde infaz edilmiştir.

Sokrates'in yasalara göre kendini savunma hakkı vardı ve pişmanlık içeren bir savunma cezasını hafifletme hatta affedilme gerekçesi olabilirdi ancak Sokrates bunu yapmadı.

Yaptığı savunmada sadece Atinalılara değil aynı zamanda tarihe seslendi. Yaptığı şeyin sadece konuşmak olduğunu, herhangi bir iddia ve suç içermediğini haykırdı.

İddia makamının temsilcisi olan Meletos'un yönelttiği suçlamalarla alay etti. Bir suçlu için ceza değil aksine ödüllendirme beklediğini söyledi. Otuzlar hükümetinin yönettiği 500 kişilik meclisle bu yersiz suçlama ve yargılama için alay etti.

İlk oylamada 220 ye 280 oy ile idamına karar verildi. Sokrates durumu ciddiye almayarak, temsilcileri suçladı ve onlarla alay etmeye devam etti. İkinci oylamada 140'a 360 oy ile idamına karar verildi.

Sokrates, etrafındakilere seslendi; öğrencilerine ve karısına metin olmaları ve ağlamamalarını öğütledi. Pişman olmanın ve suçlamaları kabul edip af dilemenin kendisi için mümkün olmadığını belirterek prensipli duruşunu bir kez daha ortaya koydu.

Yargılama bitti, mahkeme sona erdi ve Sokrates zincirlenerek, idam edilmek üzere Atina zindanına atıldı. Zindanda üç gün iki gece boyunca hiç idam edilmeyecekmiş gibi eşi Xanthippe ve öğrencileriyle bilgi, ahlak ve akıl üzerinde konuşmaya devam etti.

Öğrencilerinin kendisini kaçırıp kurtarma teklifini reddetti.

-Eğer kaçmayı kabul edersem meclisin bana yüklediği bütün suçlamaları kabul etmiş olur ve bir suçlu olarak yaşarım ancak ben bir suç işlemedim ve idam edilmeyi göze alıyorum.

Ve sonunda baldıran zehri içirilerek idam edildi.

Sokrates'in yaşadığı hazin son bilgi tarihinde, aydınların bilinen ilk öldürülme vakasıdır. Bu olay daha sonra binlerce yıl boyunca farklı aydınların da başına gelmiştir. Ancak bilge insanlar bilgiyi savunmaya devam etmiş ve tarih Sokrates gibi nice 'ilkeli ve onurlu bir duruşa kendini feda etmiş'' bilgilerle doludur.

İdamdan kısa süre sonra Otuzlar meclisi dağılmış, Anytos öldürülmüş, Meletos kaçmış ve Lykon sürgün edilmiştir. Ancak tarih idam edildiğinde 70 yaşını geçmiş Sokrates'i yazdı.. Ve elbette ki yargılama sürecinde gösterdiği ilkeli, kararlı ve dik duruş; Sokrates'in bu savaşı zaten kazandığını bildiğini göstermektedir.

NECMETİN TEMİZBAŞ
Felsefe Öğretmeni

Sokrates'in Ölümü Tablosunun İncelemesi

1787 yılında yapımı Jacques-Louis David tarafından tamamlanmış Sokrates'in Ölümü sahnesi ressam tarafından güçlü duygu izlenimleri vererek insan hafızasında yer edinmiş ve ressamın en önemli tablolarından biri olarak bilinir. Bugün New York, Metropolitan Museum of Art'da sergilenen bu resim detaylarında birçok anlam barındırmaktadır. İdeallerini kahramanca sonuna kadar savunması ile bilinen Sokrates, Antik Yunanistan'ın en önemli filozoflarından birisiydi. Fikirlerini korkusuzca söylediğinden o dönem birçok insan üzerinde tesir yaratmıştı. Gittikçe daha fazla kitleye hitap eden hatta gençler tarafından taklit edilir bir rol model halini alan Sokrates o dönem için Yunan Tanrılarına inanmayı ret ettiğinden büyük bir tehlike haline gelmişti. Bundan dolayı Atina mahkemesinde yargılanan Sokrates'in fikirlerini yalanlaması ve sindirilmesi beklendi fakat o tüm bunların aksine doğru bildiklerini haykırırcasına bir de mahkeme önünde korkusuzca söyledi.

Bunun sonucunda toplumun değerleri ile alay ettiği ve değersizleştirdiği iddiası ile ölüme mahkûm edildi. Zehir ile ölmesi kararlaştırılan Sokrates o dönemin Yunan siyasetine kurban seçildi. Oğulları ve öğrencileri tarafından fikirlerinden vazgeçmesi için birçok kez ikna edilmeye çalışıldı fakat o bu tutumu katı bir şekilde ret etti. Bu nedenle ressamın memleketi Fransa'da o yıllar birçok insana ilham olmuş ve çok sevilen bir idol haline gelmişti. Haksız yere ölüme mahkûm edildiğinde inandıklarını reddetmek ya da kaçmak yerine idealleri için ölüme razı gelmiştir. O yıllarda Fransa'daki demokrasi taraftarları bu hareketi bir ayaklanma tasviri olarak görmüş, ölümle dahi sonuçlansa da haklı olanı savunmanın bir imgesi haline getirmişlerdir. Bu tuval Fransız devrimin öncüsü olacak Trudaine Kardeşler tarafından sipariş edilmiştir. Ressam ise duyguyu verebilmek için Platon'un Phaidon'dan kitabından kesitleri okumuş ve bu ölümsüz anı bizler için betimlemiştir.

Sokrates'in zehrini aldığı andaki yüz ifadesi ve vücut hareketleri bize birçok ipucu vermektedir. İnfazı saniyeler içerisinde gerçekleşecek olan Sokrates'in yüzünde onurlu bir ifade yer alırken vücut dili ise ölümden korkmadığını dile getirir. Platon bu sahneyi kitabında betimlerken o an Sokrates'in ruhun ölümsüzlüğüne dair bir konuşma yaptığını dile getirir.

Sokrates'in zehri verildiği esnada Platon'un sırtı konuşmaya dönük, büyük bir keder içerisinde yatağının ucunda oturduğunu görürüz. Çevresindeki birçok insana rağmen Platon ondan uzakta ve aktif bir eylem halinde olmadığını fark ederiz. Bu tutumunun Sokrates'i çok iyi tanıdığından ve Sokrates'in kararını çoktan verdiği için çaresizce kabullendiğini anlarız.

Sokrates son konuşmasını yaptığı esnada bacağı kavramış ve bu fikrinden onu vazgeçirmeye çalışan öğrencisi Crito'yu görmekteyiz. Resime detaylıca bakıldığında ise Sokrates'in Crito ile göz kontağı kurduğunu kavrarız. Resmin dramatizesini arttırmak adına böyle güçlü bir karakter ile kontrast yarattığından dolayı bu betimleme sahnenin odak noktası olmaktadır. Öğrencisi tarafından ikna edilmeye çalışan Sokrates'in kararını çoktan verdiği yüzündeki ifadeden hissedilmektedir.

Resmin önemli kısımlarından birisi ise bir grup insanın mekânı terk ettiğini ve eşinin el salladığını ona son kez veda ettiğini görmekteyiz. Sokrates yaşamına son verileceği bu anda insanların ona acır gözlerle bakmasına dayanamamış ve yakınlarının zehir verilirken mekânı terk etmelerini istemiştir.

Kaynakça :Resim Nasıl Okunur? (Patrick De Rynck)

ASIYE MUTLU

Giordano Bruno

Orta Çağ ve Rönesans döneminde, Avrupalı filozoflar ve bilim insanları sürgün, hapis ve idam gibi ağır cezalarla sonuçlanan mahkemelerde yargılandı. Bazılar Galileo Galilei gibi ağırlaştırılmış ceza alırken bazıları çok daha şanssızdı.

Giordano Bruno 1548'de İtalya'daki Napoli şehrinin yakınlarındaki Nola Kenti'nde dünyaya geldi. Babası Giovanni Bruno, oğluna Filippo adını verdi. Bruno, gençliğinde eğitimini tamamlamak için Napoli'ye gitti. San Domenico Maggiore Kilisesindeki Dominikan Tarikatı'na katıldığında Filippo adını Giordano'ya değiştirdi. 1572'de 'dalalet' olarak tanımlanan bir sürü teori tartışmasına rağmen, Bruno bir rahip oldu. Hristiyan inancına karşı olan teorileri hakkında konuşması ve Hristiyan ilahiyatını bırakıp felsefi konulara önem vermesinden dolayı Katolik Kilisesi'ne bağlı bir mahkeme sistemi olan Engizisyon'un dikkatini çekti. 1576'da Bruno, yazıları Engizisyon tarafından keşfedilince Napoli'den Fransa'ya kaçtı. Bruno burada 7 yıl geçirdi. Onun yazıları birçok ünlü şahsiyetin dikkatini çekti.

Ardından, 1583-1585 yılları arasında Londra'ya yerleşip Polonyalı Matematikçi ve Filozof Nicolaus Copernicus'un günmerkezlilik teorisini savunan birçok kitap yazdı. Amerika kıtası keşfedileli yaklaşık 50 yıl olmuştu ve sömürgeciliğin başlamasıyla birlikte gelişen ticaret, zenginleşmeyi de beraberinde getiriyordu. Yeni zenginler sınıfının etkisiyle krallıklar ve hanedanlar arasında süregiden bir güç mücadelesi vardı. Bu kargaşada, Hristiyanlığın egemen kurumu Papalık da taraflardan biriydi. Soykırımlar, savaşlar ve dini çekişmelerin hüküm sürdüğü, paylaşılabilen bir dünya. Örneğin, Calvinizm tarikatının rahiplerinin yönetimi altındaki Genf kentinde, bu şehre "Tanrı'nın Cenneti" adını vermişlerdi, daha ben doğmamışken dinsel kurallara aykırı davrandıkları için 58 bilim insanı ölümle cezalandırılmıştı. Ve aralarında kan dolaşımının yapısını incelediği için mahkûm edilen Dr. Servetus'ta vardı. Bütün bu olan biteni anlamak ve hem bilimsel hem de felsefi olarak yorumlamak için zekasını doğru biçimde kullanması ve öğrendiklerini kararlılıkla savunmalıydı. Aptalların dünyasında ayakta kalmak başka türlü mümkün değildi. Ama işi hiç kolay olmayacaktı. Napoli'deki eğitimin sonunda Katolik rahip olarak atanmıştı. Ancak görüşleri manastırdaki birçok kişi tarafından sapkınlık diye nitelendirildi. Dönemin Hristiyanlık anlayışı için "Mevcut Hristiyanlık anlayışı beni sefil ve aptalca bir aldatmacadan ibaret sisteminin kölesi yapmaya çalışıyordu. Ruhumu bu zincirlerden kurtarmaya uğraşıyordum." ifadesini kullandı.

Dominikan tarikatı papazları, katı dinciydiler ve kendilerini “zındıkların amansız düşmanları” olarak tanımlıyorlardı. Bilgiyi aramak yerine engizisyon kurup kâfir bulmaya çabalıyorlardı. Bayraklarında ağzında ateş tutan bir köpek resmedilmişti. Tanrı’nın sadık köpekleri’ni temsil ediyordu. Din bilgisi iyi olan papazlarla İsa Mesih’in, Tanrı değil, sadece ilahi bir insan olduğu üzerine tartışınca Bruno’yu sapkınlıktan yargılamaya başladılar. Böylece 1576’da, birçok kent ve ülkede barınacak yer arayacağı maceralı hayatı başlamış oldu.

Din eğitimi sırasında Yunanca, İspanyolca ve Latince öğrenmişti. Herkesin hayret ettiği bir belleği vardı. Evet, biraz aksi ve inatçı davranıyor olabilirdi, hatta kendisini destekleyenlerle bile tartıştığı oluyordu. Aforoz edilip papaz giysisini çıkarttıktan sonraki yıllarda, önce İtalya’da sonra da Fransa, İsviçre, İngiltere, Almanya ve Bohemya’da, bir kasaba veya şehirden diğerine taşındı durdu. Dil dersleri vererek geçim sağladı ve birçok çeviri yaparak yayınladı.

1579’da özgür düşünörlere çalışma ve tartışma ortamı sağlayacakları umuduyla Calvinist kilisenin kontrolündeki Tanrının Cenneti olarak adlandırılan, Genf, yani yeni adıyla Cenevre kentine gitti. Ancak kısa sürede yanıldığını anladı. Din anlayışından Roma’ya göre farklılıklar olsa da tutuculuk aynıydı. Çevresinde papazlar yerine sanki din tüccarları vardı. Erdem kabul edilen değerler dinin buyduğu gibi değil, karşılıklı çıkarlar gözetilerek oluşturulmuştu. Kim zenginse o en dindar ve kutsal olandı.

Yani ikiyüzlölük konusunda Roma ile yarışıyorlardı. Sokaklarda özel görevli gözcüler dolaşıyor ve insanları ayine çağırıyordu.

Üniversitede yapılan bir konferansta, vücudundaki kan dolaşımının nasıl olduğunu tespit eden çalışmalar yapan, Dr. Miguel Servetus’un vahşice diri diri yakılarak öldürölmesini eleştirdiği için, profesörlerle şiddetli tartışmalar yaşadı. Konferans sonunda tutuklandı ve bir hafta hapistede kaldı. Çıktığında, dava devam ediyordu ve Fransa’nın Toulouse kentine kaçmak zorunda kaldı.

Burada Kopernik sistemi üzerine konferanslar verdi ve Aristoteles felsefesini eleştiren sunumlar yaptı. Görüşleri merak uyandırıyor ve ilgi görüyordu. Ortaçağ Avrupası’nda Katolik, Protestan veya Calvinist kiliselerin himayesine girmeden, bir kral ya da feodal soylu zenginlerin korumasında olmadan üniversitede ders vermesi veya görüşlerini yaygın biçimde duyurabilmesi mümkün değildi. Ayrıca okumak istediği kitaplara ulaşmak sıradan insanlar için imkansızdı.

Tekrar Katolik kilisesine kabul edilmek için şansını denedi ama reddedildi. Kentte Fransız Protestanları olan Hugenotlar’a yönelik sürekli saldırılar ve katliamlar oluyordu. Hugenot ailelerin evleri “H” harfiyle işaretleniyordu. Bruno’nun da Katolik karşıtı ve Protestanlardan yana olduğu dedikodusu dolaşmaya başlayınca, bir suikastte uğramamak için bir süre saklanıp, yine şehir değiştirmek zorunda kaldı. Lyon’a gitti ve burada uzmanlaştığı bir konu olan hatırlama sanatı üzerine Clavis Magna’yı yazdı. Bellek sanatı ve hafıza teknikleri konusunda öylesine geliştirmişti ki kendini, 1581’de Paris Üniversitesine felsefe öğretim üyesi olmak için davet edildi.

Paris, görüşlerinin ilgiyle dinlendiği bir şehir idi. Ciddi bir sorun olarak görülüyordu. Hatta, 1582'de kendisini kraliyet okutmanı olarak atayan Fransız Kralı III. Henry, ona profesör unvanı bile verdi. Bu fırsattan yararlanarak, saray bilgini olabilir, unvan ve ödüller alabilirdi. Ama böylesi ona hiç uygun değildi. Bilimin şövalyesi olarak kalmak ve cahillerle kıyasıya savaştan geri duramazdı. Burada Aziz Thomas düşüncesine ve dinin baskı aracı olarak kullanılmasına karşı 30 maddelik bir eleştiri yazdı. Eleştirileri doğru düzgün tartışılmadı bile. Bazı öğretim üyeleri tarafından ihbar edildi. İşler iyice karışmaya başlamıştı.

1583 yaz ayında Oxford Üniversitesi'nden davet aldı. Kopernik'in sabit Güneş'in etrafında dönen dünya teorisi üzerine bir dizi konferansa katıldı. Öğrenciler tarafından epeyce eleştiri almasına rağmen, inatla doğru bildiklerini savundu. Gerçi öğretim görevlilerinden birçoğu fikirlerini düşmanca karşılamamıştı ama nasıl olduysa onlarla da ters düşmeyi becerdi.

Genç beyinler sürekli korkularla donatılıyordu ve korkuları yenmenin bir yolu da onlarla alay etmektir. Ellerini göklere açıp dua ediyorlar ama baktıkları göğü görmüyorlardı. Aristotelesçi evren anlayışı, "Dünya dönmüyor ve evrenin merkezinde sabit duruyor" diyordu. Onlarca kanıt sunmasına rağmen, bu cehaleti yenmek çok zordu. İbn-i Rüşd'ün çalışmalarına dayanarak, bilimin felsefe ve akıl yürütme ile doğru sonuçlara ulaşacağını savunuyordu. Oysaki din, güç sahipleri tarafından cahil insanları eğitmek ve yönetmek için bir araç olarak kullanılıyordu.

Evrenin yapısı hakkındaki fikirleri, sadece hareket eden bir dünya için değil, aynı zamanda Güneş gibi diğer yıldızları ve Dünya gibi diğer dünyaları içeren, sonsuz bir evreni savunduğu için de ilgi çekiyor ve her ortamda tartışma yaratıyordu. Elbette bu sonsuz evren tanımının İncil'deki anlatımlarla çeliştiğinin farkındaydı, ancak İncil'in fizik ve astronomi öğretmek için kullanılması zaten en başından çok saçmaydı. İncil'in bir inanç sistemi olduğunu, ahlaki öğreti olarak görülmesi gerektiğini ileri sürdü. Londra'da yazdığı, 1584 tarihli "Sonsuzluk, Evren ve Dünya" ve "Mutlak'ın ve Tek'in nedeni" adlı kitabında bu görüşlerini anlattı.

Paris'e döndü ve dersler vermeye devam etti. College de Cambrai'deki konferansta konuşurken "Sınırsız evrende, sonsuz sayıdaki gezegenler bir bütünlük içindedirler ve Dünya bunlardan biridir. Ayrıcılığı da yoktur! Uzay yaratılmamıştır ve hiçbir şey değişmez değildir!" dediği için, tartışma akademik bir skandala dönüştü. Üstelik hızını alamayıp genç Katolik matematikçi Fabrizio Mordente'yi acımasızca eleştirdi ve Paris'ten ayrıldı.

Almanya'da Wittenberg Üniversitesi'nde Bellek Sanatı üzerine dersler vermeye başladı. Her şey gayet iyi gidiyordu. Ama sadece bilimin tümüyle özgür bırakılması gerektiğini savunduğu için "istenmeyen adam" ilan edildi ve Helmstend'te taşındı. Maalesef burada da uzun süre kalamadı. Doğal büyü üzerine yazdıkları bahane edilerek Helmstend'te Protestan Kilisesi tarafından da aforoz edildi.

Madem hiçbir yerde özgür düşünceye ve bilime yer yok, o halde kaçmaya değmeyeceğini düşündü. Zaten Dominikan tarikatı üyeleri de onu unutmamıştı. Din yolundan ayrılan bu zeki ve bilgili kardeşlerini ne yapıp edip kendi taraflarına çekmeyi planlamışlardı. Giordano'yu Venedik'e davet edip rahatça bilimsel çalışmalarını yürütebileceğini bildirdiler. Bunun bir tuzak olabileceğinden şüphelendi elbette, ancak hem başka çaresi yoktu, hem de onlarla yüzleşmekten korkmuyordu. Eğer hapse girecekse veya ölecekse, bu kendi ülkesinde olmalıydı.

Frankfurt'tayken yoğunlaşan tepkiler nedeniyle yayıncılığını yapan Wechel, Bruno'yu evinde barındırmak istememişti.

Kitapçı dostu Giotto ona Venedik'in zengin ve seçkin ailelerinden Giovanni Mocenigo'nun davet mektubunu iletmişti. Döndüğünde, Mocenigo'nun evinde kalmaya başladı. Bellek geliştirme sanatı dersleri veriyordu. Ayrıca Padua Üniversitesi'ndeki Alman öğrencilerin derslerine giriyordu. kendisini konuk eden Bay Mocenigo ile sohbetler ediyordu. Bruno kendisini konuşturmaya çalıştığının farkındaydı, başka insanların da tartışmalarına tanık olmasını sağlıyordu. Ne yaparsa yapsın doğru bildiklerini inatla anlatıyordu. Gururu ve doğru bilgiye olan inancı yalan söylemesine izin vermiyordu.

Sonradan anlaşıldı ki onu davet etmesinin ve delil toplamasının amacı, Bruno'yu engizisyona teslim etmek ve sonra da şehir senatosuna girebilmekmiş. Mocenigo, kilisenin insan özgürlüğünü katiyen kabul etmeyeceğini çok iyi biliyordu. Bu yüzden ihbarında şöyle yazmıştı:

"Bruno, din ile felsefeyi birlikte yorumluyor. İnsan akli ile her şeyi kavrayabilir diyor, bu bir anlamda insanoğluna sınırsız özgürlük çağrısıdır." Bunun üzerine kilise hemen harekete geçti.

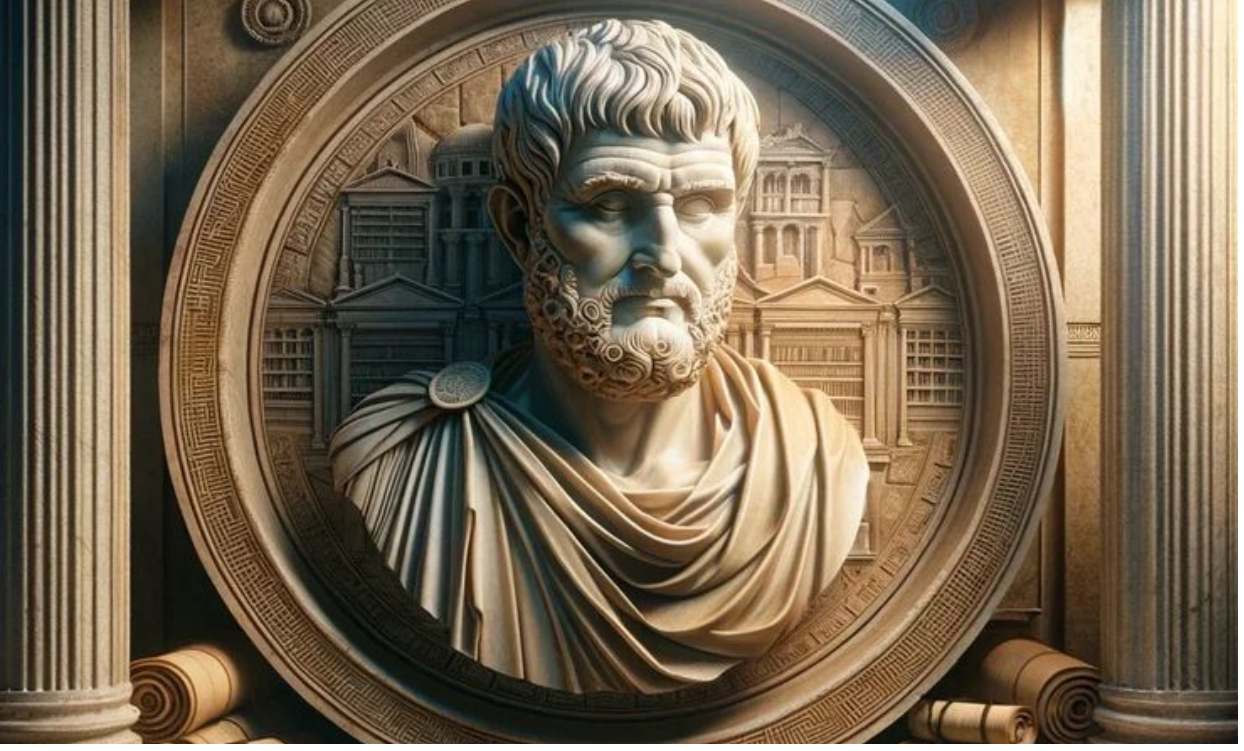
yargılanma süreci ve idamı

1592 yılında, Bruno Roma’da yargılandı ve suçlu bulunarak engizisyon mahkemesi tarafından hapsedildi. 8 yıl boyunca ne tür işkenceler gördüğüne dair hiçbir yazılı kaynak yok. Ama kesin olan bir şey vardı, o da fikirlerinden geri dönmediği. Fikirlerinden vazgeçmesi için kendisine işkence edenlere “Ne gördüğüm hakikati gizlemekten hoşlanırım, ne de bunu açıkça ifade etmekten korkarım. Aydınlık ve karanlık arasındaki, bilim ve cehalet arasındaki savaşa her yerde katıldım. Bundan dolayı her yerde zorlukla karşılaştım ve cehaletin babaları olan resmî akademisyenlerin yanı sıra kalın kafalı çoğunluğun öfkesinde hedef olarak yaşadım.” sözlerini söyleyerek kararlılığını ve cesaretini bir kez daha gösterdi. Brunu’nun gerçekleri söylemekten vazgeçmediğini gören katolik kilise, Bruno’yu Engizisyon mahkemesinde yargılama kararı aldı. Mahkeme onu sapkınlıkla, 3’lü birliği reddetmekle, Meryem’in bakireliğini sorgulamakla suçlayarak idam edilmesi kararını aldı. Bunun üzerine muhafız, Bruno’nun yanına gidip ona kararı açıkladı. İdamını öğrenen Bruno, muhafıza “Ölümümü bildirirken siz benden daha çok korkuyorsunuz.” sözlerini söyledi. Böylece Bruno, 1600 tarihinde Campo Dei Fiori meydanında çarmıha gerildi. Yaşamayı için ona son bir şans verildi ve önüne kutsal haç koyuldu. Bruno büyük bir tutarlılık sergiledi ve haçı öpmeyi reddetti ve 17 Şubat 1600 tarihinde yakılarak idam edildi. Ancak tarih Bruno’yu idam edenleri değil, fikirlerinden vazgeçmeyerek tutarlılığını ortaya koyan Bruno’yu yazdı. İdam edildiği yere kendisini idam edenlerin değil, zamanının çok ötesinde yaşayan Bruno’nun heykeli dikildi.

MUSTAFA EMRE OK

Tarihte Sokrates ve Giordano Bruno ile Aynı Kaderi Paylaşan Bazı Filozoflar

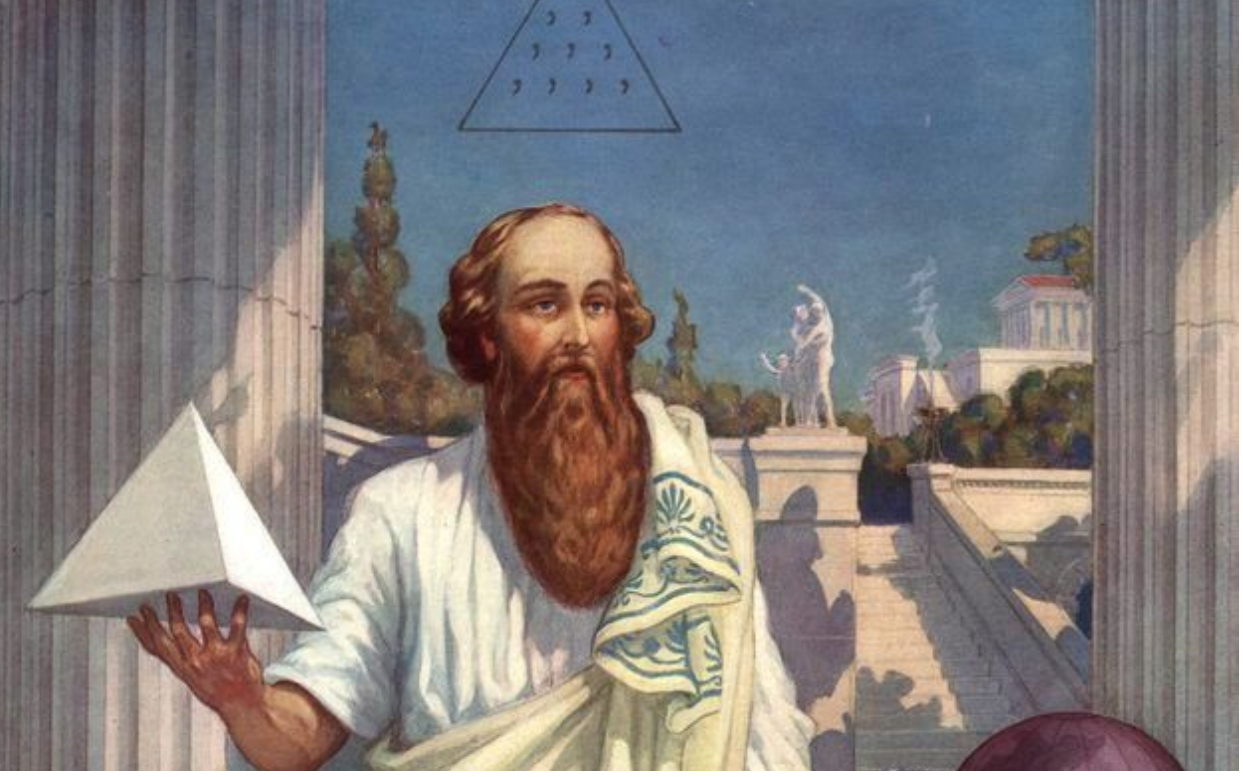
Lucius Annaeus Seneca

Filozof, oyun yazarı ve devlet adamı Seneca, MÖ4-MS65 yıllarında yaşamıştır. Seneca'ya göre, ahlak soyut bir bilgi dalı değil yaşamın içindedir, insan davranışlarının, eylemlerinin kaynağıdır. Kişiye nasıl davranacağını, ne gibi bir yöntem benimseyeceğini gösteren doğadır, bu nedenle ahlaklı yaşamak doğayı izlemektir. Seneca, İmparator Neron ile 8 yıl çalışmış ve görevinden ayrıldıktan sonra iftiraya uğramıştır. Bunun üzerine Neron Seneca'ya intihar etmesini emreder. Bütün yaşamı boyunca ölümün hiçe sayılması gerektiğini savunmuş olan Seneca, bu emri metanetle karşılar ve MS65'te damarlarını keserek intihar eder.

İskenderiyeli Hypatia

Yunan filozof, matematikçi ve astronomdur. İskenderiye Kütüphanesi'nde felsefe, matematik ve astronomi üzerine dersler vermiştir. Yeni Platonculuk öğretisine bağlı olan Hypatia, Atina Akademisi'nin Eudoxus'un başını çektiği Matematik geleneğine üye idi. Hypatia doğayı; mantık, matematik ve deney ile açıklamaya çalıştı. Hypatia, günümüze kadar ulaşmış olan sayılı kaynaktan biri olan Yunan tarihçi Socrates Scholasticus'un "Historia Ecclesiastica" adlı eserine göre; İskenderiye'nin en önemli iki figürü olan, İskenderiye Valisi Orestes ile İskenderiye piskoposu Cyril arasında anlaşmazlıklara sebebiyet verdiği ve politik işlere karıştığı gerekçesi ile 415 yılında kiptî Hristiyan bir çete tarafından taşlanarak öldürülür.

Pisagor

MÖ 570 - MÖ 495 yılları arasında yaşamış olan İyonyalı bir filozoftur. Matematikçi ve Pisagorculuk olarak bilinen akımın kurucusudur. En iyi bilinen önermesi, kendi adıyla anılan Pisagor önermesidir. "Sayıların babası" olarak bilinir. Pisagor ve öğrencileri, her şeyin matematikle ilgili olduğuna, sayıların nihai gerçek olduğuna, matematik aracılığıyla her şeyin tahmin edilebileceğine ve ölçülebileceğine inanmışlardır. İtalya'nın Kroton şehrinde, üç yüz kadar genci bir araya toplayarak bir okul kurmuş ve burada çalışmalarını sürdürmüştür. Pisagor'un bu okulu, yaptığı yenilik ve buluşları hazmedemeyen siyasi çevreler ve din yobazlarının galeyana getirdiği halk tarafından ateşe verilmiştir.

MUSTAFA EMRE OK

Filistin Meselesi İnsanlık Sorunudur

"Filistin'e neden üzülüyorsun, dedi.

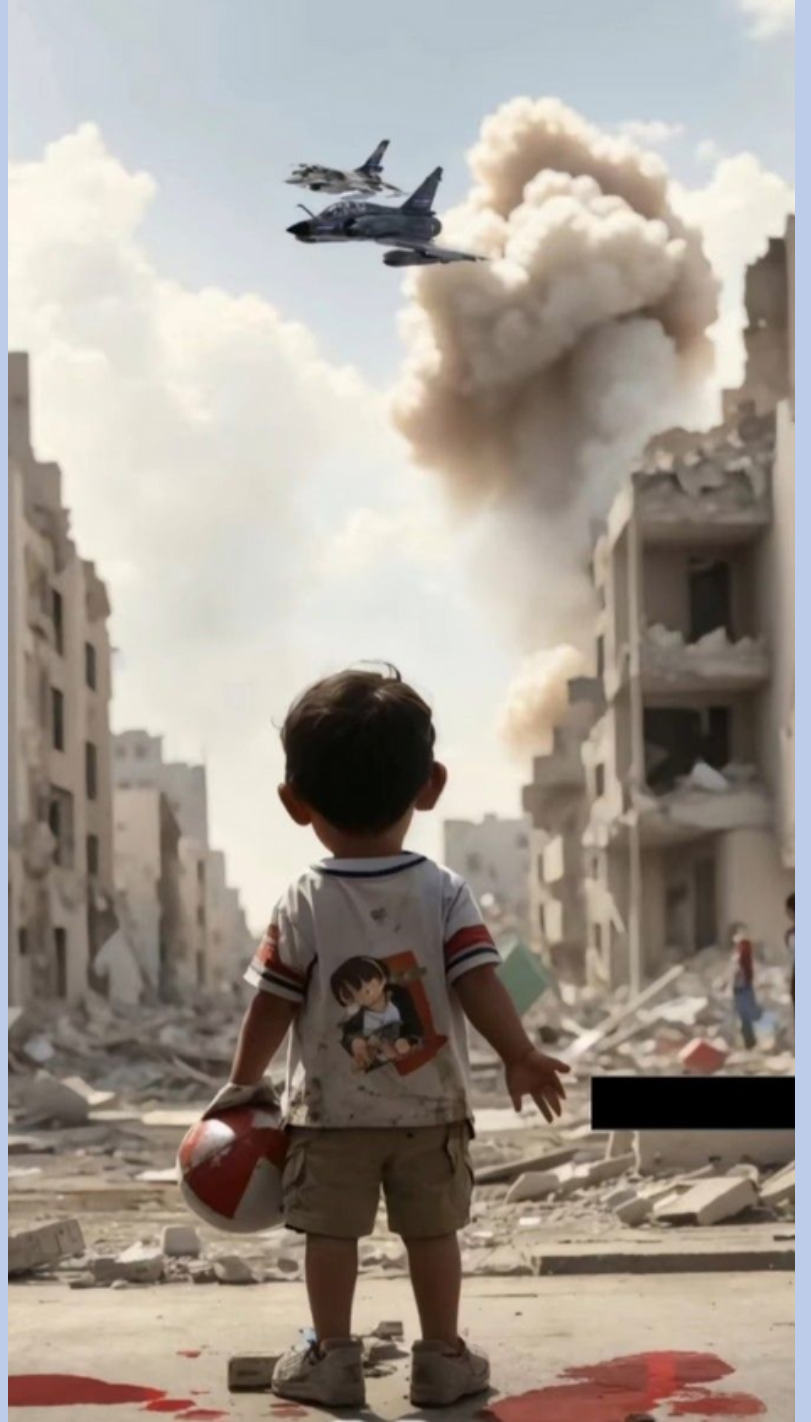
Arap değilsin ki!

'İnsanız, ancak insan anlar!' dedim."

'Fırsat eline geçince, yeryüzünde bozgunculuk yapmaya, ürünü ve nesli yok etmeye çalışır. Allah ise bozgunculuğu sevmez. (Bakara 2/205)' Filistin'de hayatını kaybedenlerin durumu korkunç boyutta. Haber ajanslarından geçen kareler, akıl almaz.. Hastaneler vuruluyor, okullar bombalanıyor, tarım arazileri tahrip ediliyor, çocuk, kadın, yaşlı-genç ayırmayan bir yöntem.. Gazze bir açık şehir hapishanesine çevrilmiş halde. Her yönden ablukaya alınmış, elektrik ve suyu kesilmiş, ilaç ve gıda sıkıntısı yaşandığı çağdaş dünyanın mazlumiyet kokan şehri. Hareket eden ve sağlam yapıların hepsi hedef. Burada insan olmak zor olduğu kadar insan kalmak da zor.

Yeryüzünü imar kılınmakla mükellef kılınmış varlığı insan, insan ve doğayı tahrip gücü yüksek teknoloji ile yok ediyor ve dünya izliyor. Hayvan ve doğa katliamları karşısında tepki veren uluslararası insan, doğa ve hayvan dernekleri, kuruluşlar sinelerine çekilmiş, Filistin sanki dünyanın bir parçası değilmişçesine suskunluk içinde.

İnsan Hakları konusunda hassasiyetlerini defaatle dile getiren Batı, katliamları yapan ülkeye destek veriyor. Vicdan devlete, kişiye, renge, ırka göre kıstas olduğu görülüyor. Nifak akıyor söz ve eylemlerinde. Samimiyetsizlik dökülüyor her bir yandan. Üç maymun oyunu oynuyorlar: Ne gördüm ne duydum ne de konuştum... Onların demokrasi, barış ve hoşgörü dedikleri ilkeler, Filistin ve Gazze'de toplu mezarlara gömülüyor.

BATI'NIN FİLİSTİNE KARŞI İKİ YÜZLÜLÜĞÜ

Şunu kabul etmek gerekir ki İsrail batının kalbi, gerçek yüzüdür. Dini değerler ile bunu ifade etmek duygusallık olur -Bu kelimelerimden mücadelenin bir dini değerleri olmadığı anlaşılmasın. - Enerji ve hammadde soğuk savaşının bariz olarak görüldüğü çağımızda Batı, gücü ve geleceğini elde tuttuğu sömürgelerini kaybetmeden devam etmek istiyor. Ki bu devletlerden başkaldıranlar, ya darbelerle ya da IMF ile ezdiriliyor.

Filistin aslında onların gerçek yüzlerini ifşa eden bir turnusol kâğıdı. 2012'deki BM'deki oylamada 193 ülkenin 138'i Filistin'i bağımsız bir devlet olarak tanıdıği halde, İsrail'in savaş politikalarına tam destek veren ülkelerin çoğu güya demokratik ülke bağımsızlık kararına ya karşı çıkmış ya da çekimser oy kullandı. Vicdan'dan yoksun meta kölesi olmuş bu devletler, çözümü çözümsüzlük üzerine kurarak varlıklarını sürdürüyor.

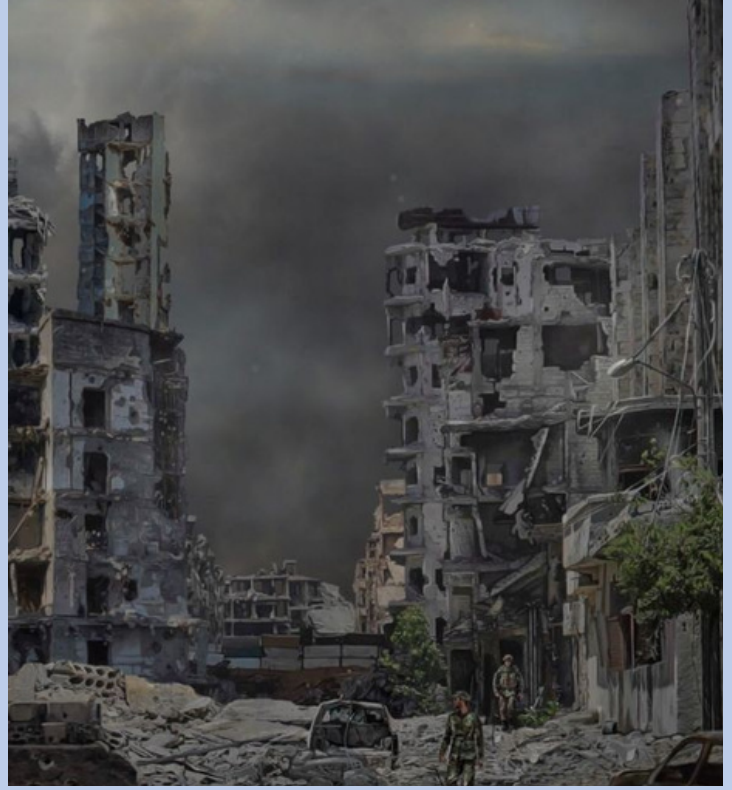
FİLİSTİN YALNIZ ARAP DEVLETLERİNİN SORUNU MU?

Filistin yalnız Arapların değil, bütün insanlığın sorunudur. Meseleye insanlık paydasında bakmak gerekir. Soykırıma uğrayan halkın Arap, Hindu, Türk, Kürt, Fars olması ne olayın rengi ne de yapısını değiştirir. Filistin'de yapılan karşı olduğumuz gibi, dünyanın herhangi bir yerinde yapılan katliamlara da karşıyız. Soykırıma uğrayan halkın Arap olması ve de arap yarımadasında bulunması meseleye yaklaşımdaki kriterlerimizi değiştirmez. 'Bir insanı haksızca katleden tüm insanlığı katletmiş gibidir. (Maide 5/32)'

Bazı çıkarıcı kesimlerin sessiz kalması bizim de sessiz kalmamızı gerektirmez. İnsan ahiret günü yaptıklarından hesap vereceği gibi yapmaya gücü yettiği halde yapmadıklarından da hesap verecektir. Merhum bilge kral Aliya İzzetbegoviç'in şu sözünü yazmadan geçmek olmaz. 'Her şey bittiğinde hatırlayacağımız tek şey; düşmanlarımızın sözleri değil, dostlarımızın sessizliği olacaktır.'

Bizler sorumluluk bilinciyle dünya barış ve selametini, kâinattaki dengeyi korumakla vazifelendirilmiş bir dinin fertleriyiz. Tasavvurumuzu ne batılılar ne de doğulular değiştirebilir. Zulüm ve zalime karşıyız. Bu insanlığımızın gereğidir. Filistin meselesi de insanlık sorunudur.

Biz üzerimizde düşen vazifeyi yerine getirelim. Karanlıkların son bulacağı, aydınlığın doğacağı şafak yakındır. Karanlığın arttığı zaman şafağın doğmaya yakın olduğu zamandır. Zulüm ile abad olunmaz. Küfür devam eder ama zulüm asla...

ESRA KATRAN KEŞKÜŞ

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

Felsefe Nedir?

Öğrencilerimiz **Sevgi BORAK** ve **Elif AYTAÇ**'ın Zeytin Dalı Kampüsünde görev yapan Felsefe Öğretmenleriyle yaptığı röportaj. Katılım gösteren öğretmenlere teşekkür ederiz.

ŞANLIURFA FEN LİSESİ (SİNAN GİRA)

- Merhaba hocam nasılsınız?
- Merhaba Elif, teşekkürler sen nasılsın?
- Teşekkürler hocam iyiyim,hocam öncelikle bize kendinizi tanıtabilir misiniz?
- Evet ben Şanlıurfa Siverek doğumluyum. Yaklaşık 11 yıldır öğretmenlik yapıyorum,bu okuldaki 6. Yılım, felsefe öğretmeniyim.
- Hocam size bir soru sormak için Çeaştan geldik. Sorumuz “ sizce **felsefe nedir?**”

-Felsefe tarihsel kökenine bakarsak *Philosophia*'dan gelme. *Philosophia*, bilgelik sevgisidir. Daha doğrusu Pisagor bu şekilde tanımlamıştır.Bana göre felsefe düşünsel bir etkinlik. Nasıl sanatsal bir etkinlik varsa,sanata yeni bir bakış açısı kazandırıyor, düşünceye de yeni bir bakış açısı kazandırmaktır felsefe. Felsefe yapabilmek içinde bir takım nitelikler gereklidir. Herkes felsefe yapamaz. Nitelikli insan işidir dersek daha doğrusu: Düşünebilen, sorgulayabilen eleştiriye açık olabilen,farklı bakabilen insanların yapabildiği bir etkinliktir olarak düşünebiliriz. 'HOMMSE PİES'TEN bu yana , ilk değişim isteyen, düşünsel anlamda değişim isteyen ve bu düşünsel değişimi belli bir sistem doğrultusunda yapan insanın yaptığı bir etkinlik diye tanımlayabilirim.

-Teşekkür hocam

-Rica ederim

MEHMET GÜNEŞ ANADOLU LİSESİ (MEHMET KILIÇ)

- Öncelikle merhaba hocam nasılsınız?
- İyiyim teşekkür ederim.Siz nasılsınız?
- Bizler de iyiyiz hocam.Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?
- Felsefe öğretmeniyim,Mehmet Güneş Anadolu Lisesinde 13 yıldır görev yapıyorum bu kadar.Siz hangi okuldan geldiniz?
- Biz Çeaş Anadolu Lisesinden geldik okulumuzda düzenlediğimiz felsefe dergisi için size bir soru sormak istiyoruz.Sormak istediğimiz soru “**Felsefe Nedir?**”

-Felsefe öznel bir etkinlik olduğu için cevapları da öznel fakat kelime anlamını soracak olursanız, *Philosophia*'dan türemiştir yani bilgiyi sevmek. Biraz açalım dersanız felsefe insanın akıyla dolaylı insanda evreni açıklama çabasıdır. Felsefe insanın gerçeği görme bakış açısıdır. Kısacası felsefeyi bu yolda tanımlayabiliriz,insanın kendini akıyla açıklama çabası diyebiliriz. Teşekkürler.

-Teşekkürler hocam

TOBB FEN LİSESİ (MEHMET KARAHAN)

- Merhabalar hocam bize biraz kendinizi tanıtabilir misiniz?
- Evet gençler merhaba öncelikle hepiniz hoşgeldiniz benim ismim Mehmet Karahan Tobb Fen Lisesi'nde felsefe öğretmenini olarak görev yapmaktayım.
- Hocam size sorumuz "Sizce **Felsefe Nedir?**"
- Felsefe nedir sorusunun aslında tek bir yanıtı yok ama kelime kökeninden hareket edecek olursak bilgelik sevgisi anlamına geliyor. Philosophia'dan Yunancadan bir kelime, Arapçaya geçtiği zaman Felasafe oluyor, günümüze geçtiği zaman ise Felsefe olarak adlandırılıyor. Felsefeyi her bir filozof kendi zamanına ve kendi koşullarına göre tanımlamıştır.

Tek bir tanımının olmadığı söylenir ama felsefenin illa bir tanımını yapmak gerekirse, insanın akıldan hareketle var olan evrene bilgi ile anlayıp açıklama çabası diyebiliriz.

-Öğretmenimize teşekkür ediyoruz bize değerli vaktinizi ayırdığınız için. Tobb fen lisesi müdürlüğüne ve felsefe hocamıza tekrardan teşekkür ediyoruz.

-Bu güzel çalışmalarınız için ben teşekkür ediyorum. Başarılarınızın devamını diliyorum.

PROF. DR. NECMETTİN ERBAKAN ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ (RECEP ALP)

- Merhaba hocam nasılsınız?
- Sağolun teşekkür ederim.Siz nasılsınız?
- Bizde iyiyiz.Teşekkür ederiz.Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?
- Recep ALP, Profesör Doktor Necmettin Erbakan Anadolu İmam Hatip Lisesi felsefe grubu öğretmenliğini yapıyorum.Urfa'daki 7. senem.Burası da üçüncü okulum.Ankara Gazi Üniversitesi felsefe grubu öğretmenliği mezunuyum.Şu an da burada görev yapıyorum.
- Teşekkür ederiz kendinizi tanıttığınız için. Size sormak istediğimiz soru "**Sizce Felsefe Nedir?**"

-Şimdi bunu şöyle daha kapsamlı olarak açıklamak gerekir, öyle iki üç dakikada açıklamak yetmez. Hani kısa bir cevap olur, yani elimizden geldikçe kısa bir şekilde açıklamaya çalışalım. Felsefe, derinlikten bir düşünce sistemini benimsemektedir. Bir de öznelliğin olduğu kişinin veya filozofun kendine ait düşünce sistemidir. Bu düşüncelerin tutarlılık içerisinde değerlendirir ve kendisinin de bu düşüncelerini kendi yaşamı ve toplumun içerisinde ortaya çıkmasını sağlayan bir alandır. Ve felsefenin diğer bir görevi neticesinde şöyle bir durum var, diğer bilimlerin içerisinde ayrılmasından sonra özellikle günümüzde toplumsal kavramların analizi, diğer karşı bilgi ile bağlantısının ya da bu durumların ileriye nasıl taşınabileceği ile ilgili öngörülerde bulunur. Tabi bunu ispatlama durumu bazen olabilir,bazen olamayabilir ama her zaman bir yol gösterir,gösterici niteliği vardır felsefenin .Bu yüzden de bunu göz önünde bulundurarak felsefe aslında bunu yapması gerektiğini düşünüyorum. Genelde bu şekilde yani. Başka sorunuz varsa ekleyebileceğim başka bir şey.

-Teşekkür ediyoruz hocam çok güzel konuştunuz zamanınızı bize ayırdığınız için hem okula hem size çok teşekkür ediyoruz.

-Rica ederim size başarılar diliyorum.

-Sağolun.

ŞANLIURFA ANADOLU LİSESİ**(EYÜPHAN ÖZTUNÇ)**

- Merhaba hocam
- Merhabalar
- Öncelikle, nasılsınız?
- Teşekkür ederim çok sağolun gençler hoşgeldiniz bu arada okulumuza.
- Hoşbulduk. Bize biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?
- Eyyüp Han Öztunç felsefe grubu öğretmenliği yapıyorum.Şanlıurfa Anadolu Lisesi'nde 16. Yılım oldu bu okulun en eski öğretmenlerinin arasında yer alıyorum.

Şuan itibariyle önümde hiçbir öğretmen kalmadı eskiler arasında artık fosiller mi diyeceğiz fosiller kategorisine girebiliriz bilmiyorum.Ve öğretmenlik rolünü oynamaya devam ediyorum. Elimden geldiği kadar bugüne kadar yaptığım şey geçmişteki düşünürlerin, filozofların fikir,görüş ve düşüncelerini kendi öğrencilerime elimden geldiği kadar iyice aktarmaya çalışmak. İyi bir filozof diyemeyeceğim de iyi bir filozof aktarıcısı olursam bundan mutlu olurum. Bunu yapmaya çalışıyorum ve yapmaya da devam edeceğim ediyorum.

-Tanıştığımıza memnun oldum hocam

-Ben de memnun oldum.

-Size sormak istediğimiz soru “ **Felsefe Nedir?**”

-Şimdi arkadaşlar bu soruya çok yönlü cevaplar verilmiştir. Felsefik bilgi sizde bilirsiniz ki muhtemelen bu dersleri alan öğrencilersiniz. Aldığınız için bu konuda bilginiz yeterli kadar oluşmuştur eğer oluşmamışsa da oluşmak üzeredir. Özel bir bilgi olduğu için subjektif, subjektif bir bilgi olduğu için farklı zamanlarda ve farklı filozoflarca çok farklı felsefe tanımı yapılmıştır. Bunlardan birçok tanıma imza atan düşünürler olmuştur fakat genel kabul olunmuş felsefe tanımından hareketle ben açıklamaya çalışayım sonra da kendim felsefeyi anladığım kadarıyla size özetlemeye çalışacağım. Genel tanımı şu arkadaşlar “ Belli bir çerçevede soruları arayıp bulan bunların sınırını çizmeye çalışan ilk bulunanlarla yetinilmeyen ve bulunanlara körü körüne bağlanmayan düşünceler ağı ve sistemidir.” Burda karşımıza çıkan temel etmen şu, ortak filozofların genelinin kabul gördüğü ve genelinin imza attığı şey şudur: sürekli eleştiriye ve sorgulamaya tabi olan , ve bende şöyle tanımlıyorum “ insanların akıl pasının silinmesi olarak nitelendiriyorum yani felsefeye insanın akıl pasının silinmesi ,yani felsefe yapmakla felsefeyi düşünmekle felsefeyle uğraşmakla insanda bulunan o akıl pasının silinmesi ve onun temizliğe doğru gidilmesi” olarak nitelendiriyorum öyle algılıyorum felsefeyi. Yani bununla ilgili çok şey söylenebilir ama özetle benim anladığım ve özetlediğim şey budur arkadaşlar.

-“ Yalanlanabilir” gibi değil mi?

-Aynen

-Teşekkürler hocam

-Ben teşekkür ediyorum çok sağolun. Var mı başka bir şey?

-Hayır teşekkürler

ÇEAŞ ANADOLU LİSESİ (NECMETTİN TEMİZBAŞ)

- Merhabalar hocam nasılsınız?
- İyiyim, teşekkür ederim. Siz nasılsınız?
- Biz de iyiyiz,teşekkür ederiz. Bize biraz kendinizden bahsedermisiniz?
- Adım Necmettin Temizbaş, felsefe öğretmeniyim. Çeaş Anadolu lisesi'nde çalışıyorum.
- Evet. Size bugünlük sormak istediğimiz soru “Sizce **felsefe nedir?**” hocam
- Felsefe, ben felsefe öğretmeniyim tabi,bunu derste sıkça işliyoruz.

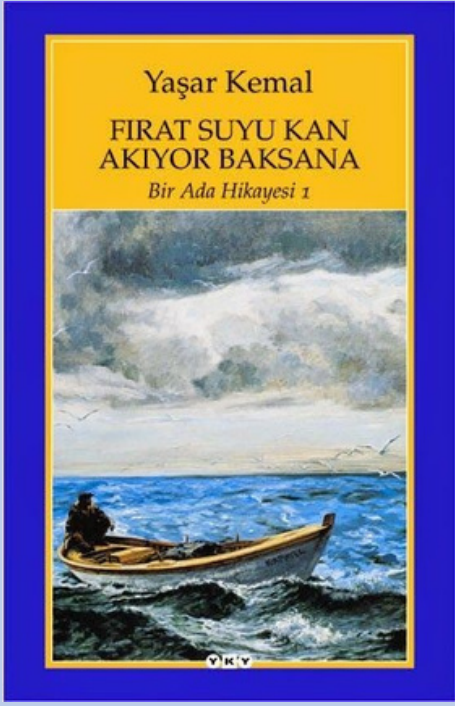

- Kelime anlamı daha çok bizim dikkatlerimizi çekiyor öğrenci açısından “bilgi sevgisi” ancak bu felsefenin anlamını yansıtmıyor. Felsefeye tarihten bakmak lazım. Örneğin ilk çağda insanlar bütün olguları, bilgileri batıl inançlara ve tanrılara göre açıklamaktaydı. O dönemde filozoflar ortaya çıkmış ve olguların akılla açıklanması gerektiğini vurgulamışlardır. Felsefe , sanat ve bilim ilerlemeye başlamış. Daha sonra bu ilerlemeyi zenginlik,medeniyet ve refah izlemiş. Bakıyoruz orta çağa batıda tabi karanlık bir dönem yaşanıyor o zaman; Hristiyan din adamları felsefeye, bilime, sanata tavır almışlar ve bu bilgileri yasaklamışlar. Ve bunu izleyen sonuç ise medeniyetin zarar görmesi,ilkel bir dönem yaşanması ve bu dönem 1300 sene sürmüştür. Aynı zamanda İslam felsefesi açısından da bakılabilir. Özellikle 9. Yüzyıldan itibaren felsefe, sanat ve bilim ilerleyince: bu ilerlemeyi yine zenginlik,yine konfor,yine medeniyet izlemiştir. Aydınlanmada da aynı şekilde. Bu açıdan baktığımızda şöyle diyebiliriz ki “Felsefe önemli bir bilgi ve bütün toplumlara medeniyet getiren bir bilgidir.” Normalde biz derste işlerken öğrencilerin eleştirisi, felsefenin çok soyut bir bilgi olduğu üzerinedir. Halbuki böyle değil. Felsefe bizi doğrudan ilgilendiren ,bizi etkileyen ve bizi belirleyen somut bir bilgidir. Anayasadan bile örnek verebiliriz. Anayasada devleti yapısını belirleyen maddeler bulunur, anayasanın 2. Maddesi böyle bir maddedir, Bu maddede devletin tanımı yapılırken şöyle bir kavramdan bahsedilmektedir “İnsan haklarına dayalı bir devlet anlayışı”. İnsan hakları bir hukuktur ve bu hukukun yazarlarına baktığımızda bunlar filozoftur. Filozoflar aynı zamanda ahlakı, demokrasiyi, özgürlüğü, sivil toplumun ne anlama geldiğini tartışmışlar ve tanımlamışlardır. Ve dolayısıyla siyasete, bilime,sanata ve medeniyete yön vermişlerdir. Bu açıdan felsefe, bütün toplumların veya gelişmek isteyen toplumların en önemli ihtiyacı olan bilgilerden bir tanesidir ve bu açıdan çok önemlidir.
- Hocamız çok güzel açıkladı, size teşekkür ediyoruz. Söylemek istediğiniz başka bir şey var mı?
 - Ben teşekkür ediyorum kolaylıklar diliyorum.

Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana

Sizlere bir soru sormak istiyorum, hiç bulunduğunuz yerden ayrılmak zorunda kaldınız mı? Sizi baskıyla , gerekirse silah zoruyla evinizden, yurdunuzdan atmaya kalkışmış olsaydılar, ne hissederdiniz? Hele ki atalarınızdan kalan 3000 yıllık bir yeri terk etmek ne kadar zor olurdu değil mi?

Karınca Adası'nda yaşayan halk bu durumu yaşamış, acıyla, üzüntüyle, öfkeyle... Zordur çünkü bulunduğunuz yerden ayrılmak. Geçmişinizi, anılarınızı kalbinize gömüp gitmek. "Göç" kelimesi üç harflidir fakat kalbe vermiş olduğu hasarlar ne 3 yıl ne de 300 yıl sonra geçebilir. Farklı hayatlar, farklı yaşamlar... Düşünün bir, doğup büyüdüğünüz yerde ölmek istiyorsunuz ama bu mümkün olmuyor.

Aileniz sizinle beraber yaşasın istiyorsunuz ama onlardan ya birini ya da birkaçını bulabiliyorsunuz. En basit örneğiyle evimizden bir gün ayrı kalsak bile hemen eve gideyim diyoruz, nasıl olur da hiç bilmediğimiz yerde son nefesimizi verene kadar kalabiliriz değil mi? Cehennemi yaşamaktan farksız gelir insana.

1923 Lozan Barış Antlaşması sonucunda verilen karara göre uygulanan Türk-Yunan nüfus mübadelesi sonrasında Ada'da kalan halkın Yunanistan'a gitmesi gerektiğine karar kılındığını Abdul Vahap Bey gelip söyledikten sonra Karınca Adası, Hüzün Adası oldu çıktı. Ada'dan başka hiçbir yerde yaşamayan halk bu durumu kabullenmekte zorlanmış fakat elden ne gelir deyip yola koyulmuştur, o hariç.

Öldürülse dahi toprağını terk etmek istemeyen Vasili, komşuları gitse bile kendisi Ada'da kalmaya devam etmiştir. Kendi toprağında gizlenerek de olsa yaşam süren Vasili, Ada'ya ilk ayak basanı öldürmeye yemin etmiştir. Tamda bu sırada Ada'ya biri taşınır, Poyraz Musa. Acaba Vasili Poyraz Musa'yı öldürebilecek mi?

Usta yazar Yaşar Kemal'in "Bir Ada Hikayesi" dört ciltten oluşmaktadır. Hem cilt hem roman karakterleri hem de olay örgüsü bakımından birbirinin devamıdır. Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana adlı kitap bu fört cildin ilkidir. Ada'da geçen olayları, Ada'nın nasıl bir yer olduğunu, kitabın kahramanlarını Yaşar Kemal hayal süzgecinden bizlere öyle bir aktarmış ki kendinizi Ada'da hissetmemeniz neredeyse imkansızdır.

Kahramanların bulunduğu savaşlar, savaş sonrası yaşadıkları psikolojik durumları okuduktan sonra onları içinizden biri, bulunduğu Ada'yı da gerçekten varmış gibi hissediyorsunuz. Fakat Karınca Adası yalnızca Yaşar Kemal'in ütopyik dünyasından bizlere aktardığı bir adadır. Yalnız yanlış anlaşılma olmasın, Karınca Adası diye bir yer yoktur fakat roman hayal ürünü değildir.

Mutluluk, hüznün, öfke, cesaret, göç, savaş, merhamet gibi duyguların ve davranışların bolca barındığı Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana romanı bizlere insan olmanın, cesur olmanın, yalnızlığın ve daha bir çok duygu ve davranışın hayatta nasıl var olması gerektiğini çok güzel bir şekilde anlatıyor. En kısa sürede okumanız dileğiyle!

ELİF ÇELİK

Neşet Ertaş

*Ne söyleyim şu dünyanın haline dağlar ayrı ayrı çöl ayrı ayrı
Şu insanlar bölüşmüşler dünyayı hudut ayrı ayrı yol ayrı ayrı.*

NEŞET ERTAŞ KİMDİR?

1938 yılında Kırşehir'e bağlı Çiçekdağı'nın Kırıllar köyünde doğdu. Babası, Türkmen/Abdal müzik ve özellikle bozlak geleneğinin en güçlü temsilcisi olan Muharrem Ertaş, annesi Döne Ertaş'tır. Küçük yaştan itibaren babasıyla gittiği köy düğünlerinde zil ve darbuka çalarak mesleğe ilk adımını attı.

12 yaşındayken annesi Döne'yi kaybetti. Babası ve kardeşleri ile bir süre göçebe bir hayat yaşadı. Hiçbir zaman okula gidemeyen Neşet Ertaş bu dönemde kendi kendine önce keman, sonra cümbüş ve bağlama çalmayı öğrendi. Babası Muharrem Ertaş ile birlikte gittikleri yöre düğünlerinde cümbüş ve keman ile türküler çalıp okuyan Neşet Ertaş, sanatında en çok etkilendiği kişinin babası Muharrem Ertaş olduğunu söylemiştir: "Sanatımın yüzde doksanını babama borçluyum. Babamla ben aynı ruhun insanlarıyız."

NEŞET ERTAŞ VE SANATI...

1950'li yılların başlarında TRT Ankara Radyosu'nda canlı olarak yayımlanan, Muzaffer Sarısözen'in yönettiği "Yurttan Sesler" programında, "Geleli gülmedim ben bu cihana" adlı bozlağı solo çalıp okumasından sonra Abdallık kültürünün en önemli temsilcilerinden Neşet Ertaş'ın adı ülke genelinde duyuldu 1970 lerin ortalarına kadar devam eden yirmi yılı aşkın süre boyunca on beş günde bir "misafir mahallî sanatçı" sıfatıyla Ankara Radyosu'na çağrılarak on beşer dakikalık solo bantlar yaptı.

1957 yılında İstanbul'a giderek ilk kayıtlarını babasının türkülerini ile yaptı. Babasına ait Neden Garip Garip Ötersin Bülbül adlı bozlağın yer aldığı ilk taş plağını, diğer plakları ve halk konserleri takip etti. İki yıl İstanbul'da çalıştıktan sonra sahne hayatına Ankara'da Kazablanka Gazinosu'nda devam etti. Önce farklı türlere mensup müzisyen ve oyuncuların da yer aldığı konser turneleriyle, ardından tek başına sahne aldığı solo konserlerle Türkiye'nin hemen hemen bütün şehirlerini ve pek çok ilçesini gezdi.

Askerliğini 1962’de İzmir’in Narlıdere ilçesinde yaptı. Askerlik sonrası Ankara’da tanıştığı Tavşancı lakabıyla bilinen ünlü saz yapım ustası Hüseyin Koluman, Ertaş’ı önce saz dükkânına ortak yaptı sonra da tümüyle dükkânı devretti. Plaklardan ve radyodan tanıdığı Neşet Ertaş’la tanışmak için saz dükkânına gelen Leyla isimli bir kız ile tanıştıktan kısa süre sonra evlendi. Yoksul bir ailenin kızı olan Bolulu Leyla ile tanışmaları ve evlenmeleri etrafında sahte ve gerçek dışı gazinolu, pavyonlu pek çok “anonim hikaye” uyduruldu. Gerçek olan Babası Muharrem Ertaş’ın, kendisinden habersiz ve bilgisi dışında gerçekleştiği için bu evliliği tasvip etmediği idi. Sadece yedi yıl süren Leyla Ertaş ile evliliğinden Döne ve Canan adında iki kız, Hüseyin adında bir erkek çocukları oldu.

1969’da TRT sanatçılarından oluşan bir ekiple konser vermek ve plak doldurmak üzere gittiği Almanya dönüşünde Yugoslavya’da arabasıyla kaza yaptı. Ehliyetsiz otomobil kullanmaktan dolayı Yugoslavya’da 3 ay hapse mahkum oldu. Türkiyeden hiç kimsenin arayıp sormadığı bu dönemde hapishaneye, “Bozkırın tezenesine geçmiş olsun” ibaresi yazılarak imzalanmış bir kitap geldi. Yazarı Yaşar Kemal olan bu kitabı yazarın kendisinin mi yoksa bir başkasının mı gönderdiği konusu, imza sahibini hatırlayamadığı için uzun zaman açıklığa kavuşmadı.

Köln’deki evinde belgesel çekimi için kendisiyle röportaj yapan Bayram Bilge Tokel’e anlattığı bu hikâyeden hareketle, belgeselin adı Tokel tarafından o anda “Bozkırın Tezenesi” olarak belirlendi.

Daha sonra bu tabir o kadar çok beğenildi ve benimsendi ki adeta Neşet Ertaş’ın ikinci ismi oldu. Yıllar sonra, Bayram Bilge Tokel’e ve Kalan Müziğe ulaşan Erdoğan Atakar adında bir hayranı, Yaşar Kemal’in “Üç Anadolu Efsanesi” adlı kitabını, Karaköy’de aynı büroda çalıştıkları üç arkadaşıyla birlikte, “Bozkırın büyük tezenesine geçmiş olsun” yazarak imzalayıp gönderenin kendisi olduğunu bildirdi.

Neşet Ertaş, 1976 yılında özellikle sigara ve alkol kullanımına bağlı olarak aniden sahnede iken parmaklarından felç geçirdi. İki yıl süren fizik tedaviden sonuç alamadı ve işsiz kaldı. Almanya’da işçi olarak çalışan ağabeyi Necati Ertaş’ın desteği ile tedavi olmak için Almanya’ya gitti.

Kısa süre sonra çocuklarını da yanına getirterek 1979-2003 yılları arasında Almanya’da kaldı. Önce Berlin’e, sonra Köln’e yerleşti. Avrupa ülkelerinde Türk işçilerin yoğun yaşadığı hemen hemen tüm şehirlerde konserler verdi, düğünlere gitti. Almanya yıllarında 20 civarında kaset çıkardı. Çoğunlukla söz ve müziği kendisine ait türküler, bozlaklar ve deyişler ile Orta Anadolu yöresine ait halay havaları ve oyun havaları seslendirdi. Seslendirdiği diğer eserler arasında genellikle, babası Muharrem Ertaş’tan duyduğu türkülerle söz ve müziği anonim olan çoğu Orta Anadolu yöresine ait türküler, oyun havaları ve halay ezgileri yer almaktadır..

Sanatçı, yirmi beş yıl aradan sonra 2000 yılında İstanbul Harbiye Açık hava Tiyatrosu'nda verdiği konserle Türkiye'deki sahne hayatına geri döndü. 2002'de devrin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından verilmesi uygun görülen "Devlet Sanatçılığı" unvanını kabul etmedi. 2003 yılında Türkiye'ye dönerek İzmir'e yerleşti. 2006 yılında TBMM Üstün Hizmet Ödülü'ne değer görüldü. Devlet sanatçılığı unvanını reddetmesi hakkında şunları söyledi: "Devlet sanatçılığını bana teklif ettiler. Ben, 'hepimiz bu devletin sanatçısıyız, ayrıca bir devlet sanatçısı sıfatı bana ayrımcılık geliyor' diyerek teklifi kabul etmedim. Ben halkın sanatçısı olarak kalırsam benim için en büyük mutluluk bu. Şimdiye kadar devletten bir kuruş almadım, bir tek TBMM tarafından verilen üstün hizmet ödülünü kabul ettim. Onu da bu kültüre hizmet eden ecdadımız adına aldım."

"YAŞAYAN İNSAN HAZİNESİ": NEŞET ERTAŞ

2009 yılında Unesco Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi kapsamında Türkiye Ulusal Envanteri'ne alınarak "Yaşayan İnsan Hazinesi" kabul edilen Ertaş'a, 25 Nisan 2011 tarihinde İTÜ Konseyi tarafından "Fahri Doktor" ünvanı verildi. Saz çalma tavrı ve tekniği, sesini kullanma ve türkü okuma üslubu, şair/ozan kimliği yanında havalandırdığı şiirlerinin edebî ve estetik değeri, repertuarı, üniversite ve konservatuvarlarda ders ve tez konusu oldu.

ÖLÜMÜ

25 Eylül 2012 tarihinde İzmir'de tedavi gördüğü Medical Park Hastanesi'nde aşırı sigara kullanımına bağlı mesane kanseri nedeniyle yaşamını yitirdi. Devlet adamlarının, iktidarı ve muhalefetiyle tüm siyasilere, her kesimden ve her görüşten binlerce insanın katılımıyla Kırşehir Ahi Evran Camisi'nde kılınan cenaze namazı sonrası Bağbaşı Mezarlığı'nda, vasiyeti üzerine babası Muharrem Ertaş'ın mezarının ayak ucuna defnedildi. Mezar taşında:

"Sakin ol ha insanoğlu incitme canı incitme
Her can bir kalp Hakk'a bağlı.
İncitme canı incitme" yazılıdır.

Gerek kimliği gerek ortaya koyduğu sanatı ile Neşet Ertaş bizim için büyük bir örnek ve mirastır.

Neşeye de hasrete de aşk acısına da gönül yarasına da derman olmuştur Ertaş'ın türküleri...

Her duygunun bir karşılığı vardır Bozkırın tezenesinde. Kendisinin bile hatırlamakta zorlandığı bir sürü plak/album çıkarmıştır.

ZİLAN YILDIRIM

Önyargı

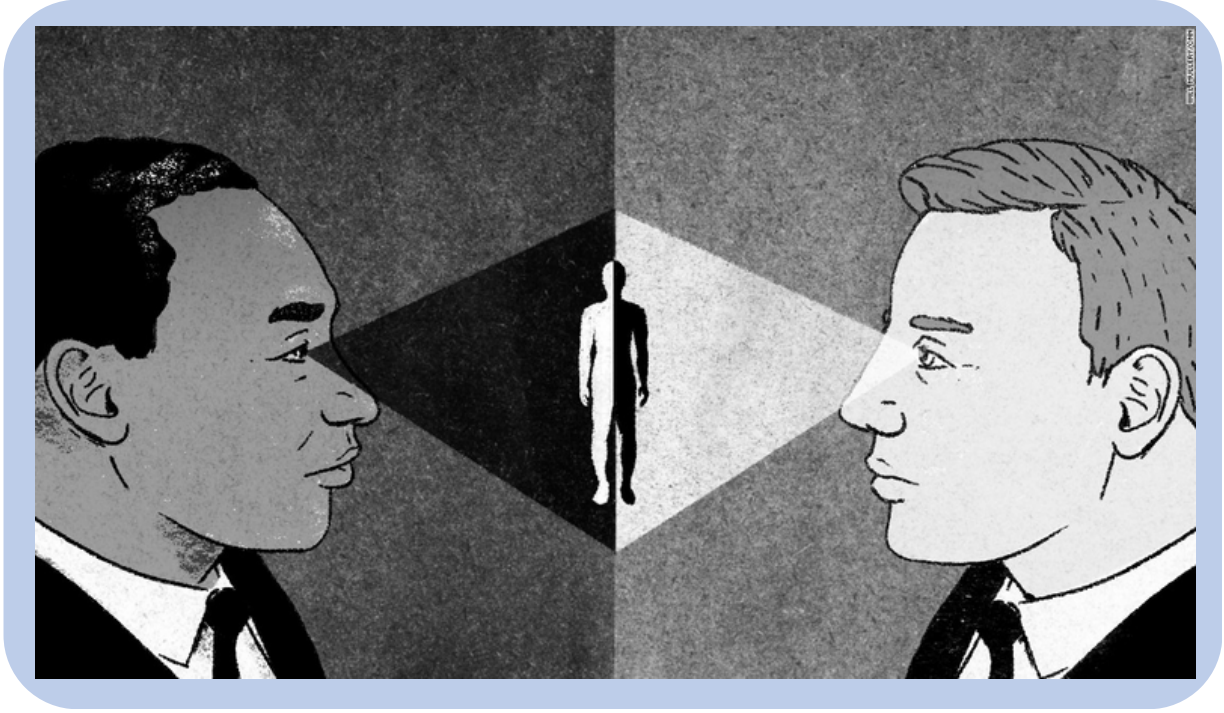
bir konu,iki farklı yazı

Önyargı tanımadığımız yada tanımaya fırsat vermediğimiz insanlara karşı kafamızda kurduğumuz onun nasıl biri olduğu hakkında olumlu yada olumsuz düşüncelerdir.

İnsan yeni olanı tanıma zahmetine girmez. Bundan kaçmak içinde onun hakkında kestirmeden bilgi sahibi olmaya çalışır ve buna halk arasında önyargı denir. Maalesef ki önyargı bizim toplumda çok yaygın olan bir düşünce biçimidir. Önyargı nesneler veya hayvanlar üzerine olabileceği gibi insanlar ve toplumsal gruplar üzerine de olabilir. Önyargı gruplandırma biçimidir. Genelde biz ve onlar diye bahsederiz ve onların nasıl olmasına dair fikir yürütürüz.

Ait olduğu grup sebebiyle bir kişi hakkında kafamızda kurarız ve o kişi hakkında o düşüncelerden başka düşünemeyiz. Genelde iç güdülere dayalıdır. Önyargılar pek çok şekilde oluşabilir. Örneğin tesadüfen karşılaşma veya televizyon sosyal medya veya kulaktan duyma şekilde olabilir.

Önyargılar bizim dünyamızı daraltır çünkü diğer insanlara yada gruplara karşı tahammülsüz kalmamıza neden olur. Farklı toplumlar arasında ayrımcılığa varabilir. Hatta adaletsizliğe kadar gelebilir. Önyargı asılsız düşüncelerdir. Çünkü aklımızda geçirdiğimiz şeyler genelde gözlemlerle oluşmuş düşüncelerdir halbuki kimse dıştan görüldüğü gibi değildir. İşte bu yüzden düşüncelerimizin doğruluğunu kanıtlayamadığımız için asılsız düşüncelerdir. Anlaşılır olmak açısından basit bir örnek vermek istiyorum: Elinde bıçakla size doğru yürüyen bir insan görüp korkmanız dahi bir önyargıdır. Zihniniz size karşıdan gelen kişinin size zarar verebileceğine dair bir ön yargı sunar. Bunun sebebi ise önceki tecrübelerinizdir. Sokak ortasında elinde bıçakla gezen bir insan pek de tekin değildir herhalde. Bu önyargınıza göre hareket eder ve oradan uzaklaşırsanız belki de hayatınızı kurtarmış olursunuz. Ya da zihniniz sizi yanıltmıştır, O adam sadece yandaki kasap dükkanından çıkmış, Çırağını arayan bir kasaptır. İşte ön yargınız yanlışlanmış olacaktır. Fakat zihninizi buna göre düzenlemek, karşıdaki insana ait bu önyargıları kırmak pek de zor olmayacaktır. Tam da bu noktada önyargıları yıkabilmek ya da yıkamamak insanları erdem yönünden ayıran noktadır. Bir insan veya bir toplum hakkında doğru veya yanlış düşünmek yalnızca bizim ona karşı tavır almamıza neden olur ama bunları diğer insanlara yani çevremize, topluma yada bireylere o kişi hakkındaki ön yargılarımızı kötü bir şekilde belirtirsek bu hem bize hem de karşıdaki insana zarar verebilir. Yani önyargı çok yönlü sebepler doğurabilir size asla birisi hakkında bir şey düşünmeyin demiyorum ama bunlar yerli yerince olursa eğer ne biz nede karşı tarafa kötü sonuçlar doğurmaz. Sonuç olarak önyargılarımızı doğru veya yerli yerinde kullanmak bizi doğru sonuçlar getirebilir. Fakat insanları tanımadan, bilmeden, konuşmadan ,o kişi hakkında takındığımız düşünceler bizi erdemsizliğe sevk eder.

Özeleştirilerimizi sık sık gözden geçirmeliyiz. Böylelikle Yanlış veya doğru düşüncelerimizin başkalarına zarar vermeden önüne geçmiş oluruz. Bunu yaparken de önyargı oluşturmamaya da gayret göstermeliyiz. Ve böylece sosyal ilişkilerimizin daha iyi ve düzgün bir şekilde sürdürülmesi sağlanır. Bir kişinin özgürlüğü başkasının özgürlük alanına girene kadardır.

Önyargı

bir konu,iki farklı yazı

Ön yargı kelime anlamı olarak önceden edinilmiş olumlu ya da olumsuz yargı anlamına gelmektedir. Oluşmasındaki etkenlerin başında toplum gelmektedir. Bunun yanı sıra cinsiyet, ırk, meslek, milliyet, fiziksel özellik ve öznel düşünceler gibi etkenler de bulunmaktadır.

Ön yargı toplum, eğitim, edebiyat, yatırım tercihleri ve sosyal hayat gibi birçok alandan oluşur. Ön yargının toplumdaki etkilerine bakacak olursak birçok insanın toplumun dayattığı görüşlere takılı kaldığını, kendi görüşlerinden çok toplum hoş gördüğü şeylere olumlu bakarken aynı şekilde aykırı bulduğu düşüncelere ise önyargı ile yaklaşmasını sağlar. Toplumun kendince hoş görmediği şeyleri eleştirirken doğruluğu veya yanlışlığı hakkında akıl yormaz. Örneğin gençlerimizin eğitim sistemimiz hakkında hayatımızı yaşamamıza engel, bu öğrendiklerim hayatımda nerede karşıma çıkacak ki şeklinde yorum yaparken “neden? , ne yapabilirim? , bu şekilde olmasaydı nasıl olurdu?” şeklinde soruları kendilerine sormamaları ile oluşan ön yargının temellendirilmemiş olması kişinin ileriki zamanlarda kendine olan öz güvenini yitirmesine de sebebiyet verebilir. Sonuç olarak ön yargı; toplumda ayırışma, toplumsal çatışma, arkadaşlık ilişkilerinde bozulma, insanların ilişkilerini başlamadan bitirebilme gibi sonuçlar doğurabilmektedir.

Bana soracak olursanız ön yargılı olmak sizi hatta geriye atmakla birlikte birçok yerde bizi olumsuz etkiler. Ön yargı olumsuz etkilerinin daha çok bulunmasının yanında kişiye ders çıkarması için de iyi bir fırsattır. Ön yargılarımız yıkılmadan dünyada huzur ve barışın kalıcı olması pek de düşünülemez.

ŞEVAL POLAT

Homo Sapiens

Dünya üzerinde yaklaşık olarak 8 milyar insan var ve bu insanların hepsi aynı türe mensup bireyler.

Hepimiz “Homo sapiens” yani “Bilge insan” adlı insan türüne aidiz. Peki ya hiç bizim dışımızda insan türlerinin olduğunu düşündünüz mü?

Bu kadar uzun süredir var olan dünyada sadece bir insan ırkının olması biraz absürt kaçıyor. Dünya üzerinde bizim dışımızda yaklaşık olarak 29 insan türü daha var ve hala yeni insan türleri de keşfedilmeye devam ediliyor. Mademki bu kadar insan türü vardı, neden şuan sadece biler varız veya neden bizim sonumuzda omların ki gibi olmasın? Bu sorulara tam bir cevap vermek zor çünkü eski insanlar hakkında onların fosilleri dışında kayda değer bir delil yok. Kemiklerden elde edilen DNA’lar ile iyi kötü bir ayırım yapabiliyor ve bir sınıflandırma yapabiliyoruz. Ama bu DNA parçalarında genel olarak zarar görmüş veya eksik DNA’lar.

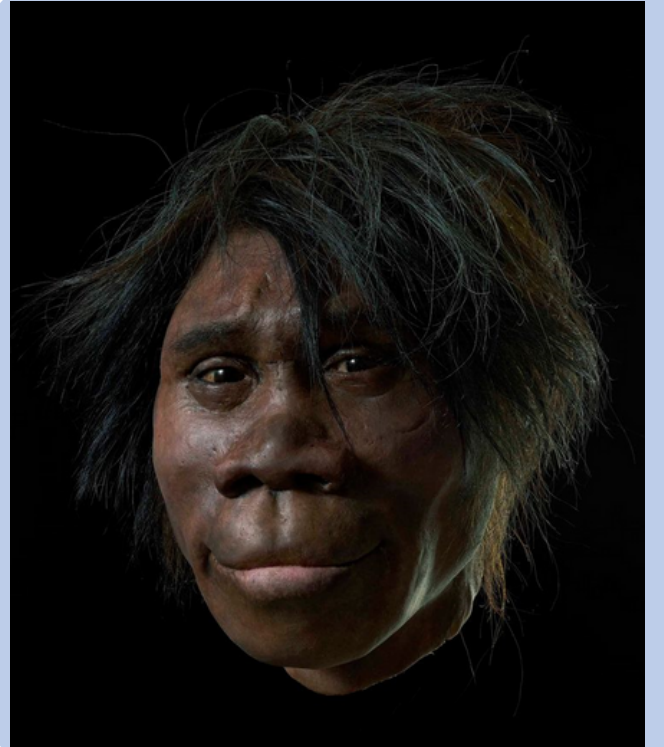
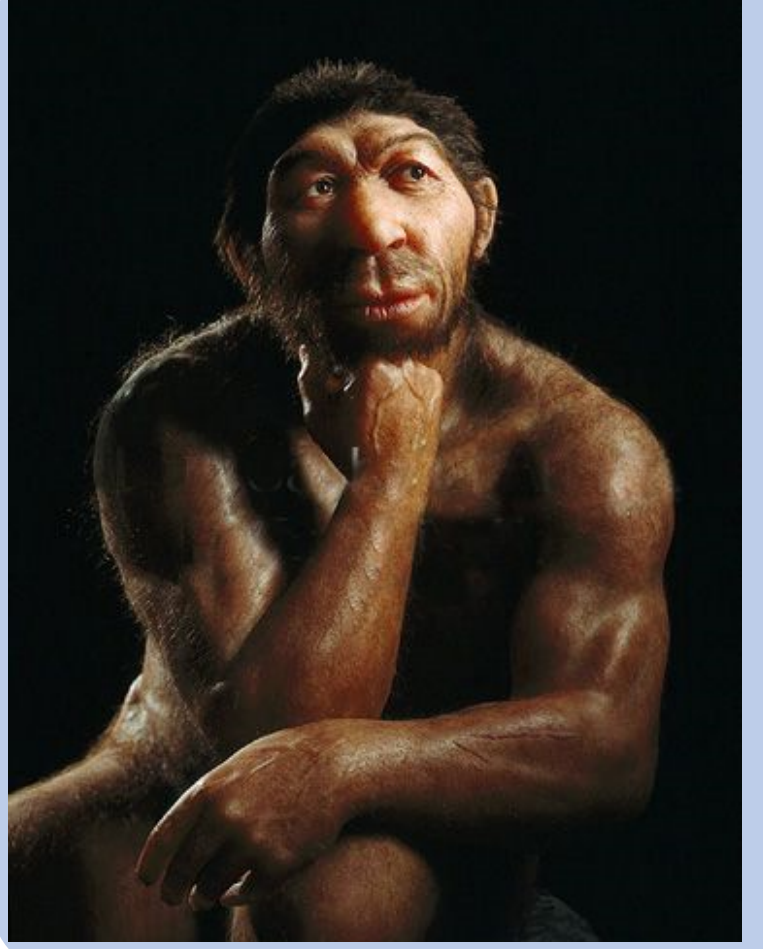
Biraz da kendi türümüzün özelliklerinden bahsedelim: İsminden de anlaşılacağı gibi -bilge insan- diğer türlere nazaran daha zeki ve beyin yapısı olarak daha gelişmiştir. Beyin büyüklüğü yaklaşık olarak 1500 ila 1400 gram arasında olup beyin fonksiyonlarının çoğunu kullanabilir.

Bu nedenle şuan ki teknoloji şu ana kadar hiç ulaşamadığı kadar yüksek seviyede.

Ve gün geçtikçe de ilerlemeye devam ediyor.

Fiziki olarak ise büyük, yuvarlak bir kafa tası, kaş çıkıntısının olmaması, çene(bebeklik dönemi bile) ve dar bir pelvis. Boy olarak 1.70 ile 1.80 metre arasında ve ortalama 75-80 kilo civarlarında vücut ölçülerine sahip olan homo sapiens uzun yıllar daha yeryüzünde olacak.

Bizden hemen önce yaşayan ve bizden sonra en çok bilgi sahibi olduğumuz insan türünün adı “homo neandertalensis” dir. Günümüzden yaklaşık olarak 250 bin ile 40 bin yıl önce yaşamış olan insan türüdür. Mağara insanı terimine tam uyan bu tür genel olarak mağaralarda yaşamıştır. Dünya üzerinde ki dağılımı ise Avrupa, Güneybatı Asya, Özbekistan, Altay Dağları’nda bulunur. Fiziksel olarak homo sapiens ile çok benzerdir ama ayırt edici farklar da göze çarpmaktadır.

Homo sapiens' in nasıl ortaya çıktığıyla ilgili şu ana kadar iki teori var. Daha doğrusu bir teori homo sapiens' in doğuşu, diğeri ise homo neandarthelensis' in nasıl yok olduğuyla ilgili. İlki şöyle:

Avrupa' da yaşayan homo neandarthelensis' lerin yanına başka bir türün gelmesi sonucu, iki tür çiftleşti ve verimli döller oluşturabildiler. Bunun sonucu ise homo sapiens ortaya çıktı ve diğeri iki insan türünün nesli tükendi. Bu teoriden yola çıkarak homo sapiensin' in aslında saf değil de melez bir tür olduğunu söylemek hiç de yanlış olmaz. Ama akıllarda şöyle bir soru işareti beliriyor; bu iki tür aynı cinse mensup olsa da farklı türler. Biyolojide farklı türler arasında verimli döller oluşması imkansız denecek kadar zor bir durum. Sonuç itibari ile bu bir teori ama haklılık payı yüksek bir teori. Kanıtını ise iki tür arasında ki DNA benzerliği üzerinden açıklayabiliriz. Homo sapiens ve homo neandarthelensis arasında %2-3 arasında değişen bir DNA benzerlik oranı mevcut. Kulağa çok küçük gelse de bir hücrede ki DNA miktarı ile çarpıldığında büyük bir benzerlik ortaya çıkıyor.

Bahsedilen ikinci teori ise şöyle: Avrupa' da yaşayan homo neandarthelensis' lerin yanına Orta Aysa' dan göç eden homo sapiensler, beyin yapıları daha güçlü olduğu için bir araya gelebildiler, konuşabildiler, anlaşılabildiler ve bir toplum oluşturabildiler. Homo neandarthelensisler ise daha geri bir zekaya sahip oldukları için aynı eğilimi gösteremediler ve bireysel olarak yaşadılar. Bunun sonucu olarak homo sapiensler onları kendi aralarında istemediler çünkü kendi toplumlarından değillerdi, kokuları ve görünüşleri farklıydı. Bu nedenlerden dolayı homo sapiens onları istemedi ve bu yüzden de onları yok etti. Bu tarihte ki ilk büyük soykırımlar arasında yer alsa da sonuç olarak bu bir teori. Bundan yola çıkarak homo sapiens' in melez değil de safkan bir tür olduğunu söyleyebiliriz. Bu teorinin kanıtı ise az önce bahsettiğim gibi farklı türler arasında verimli döl oluşmaması. Farklı türler olduklarından kokuları uyumadı ve çiftleşmediler. Çiftleşseler dahi oluşan döller verimli değildi ve çoğalamadılar.

AHMET'CAN BAYAT'

Alışveriş yapmaya geldikleri yer oldukça büyüktü. Yeni tavalar almak için bir mağazaya girdiler. Göremediği için bir eşya almadan önce çoğunlukla kızı ona tarif ederdi. Sözleri yetmediği zaman ellerinden tutup dokunmasını sağlardı. “Bunu görmüş olmanı çok isterdim.” deyip bir vazoyu anlatmaya başladı. Anlatmaya devam ederken ellerinden tutup vazoya dokunmasını sağladı:

- Çiçekleri sever miydi?
- Kim? Annen mi? O bayılırdı. Sen doğmadan önce evin her yerinde varlardı. O gittikten sonra gözlerim gibi hepsinin rengi gitti. Anlamsız, renksiz bir parça oldular. Onlara anlam veren bizdik, ama biz olmayınca onlar nasıl eskisi gibi olabilirler ki?
- Yani onları sulamadın ve bu yüzden kurudular mı?

Gülerek cevap verdi:

- Evet, belki de sadece o kadar basittir.

Vazoyu iyice inceledikten sonra ev için gereken malzemeleri aldılar. Eve gitmek üzere tekrar otobüs durağına ilerlediler. Yine başkası gelene kadar hiçbir otobüs durmadı. Sonunda yanlarına birinin gelmesiyle otobüse binebildiler.

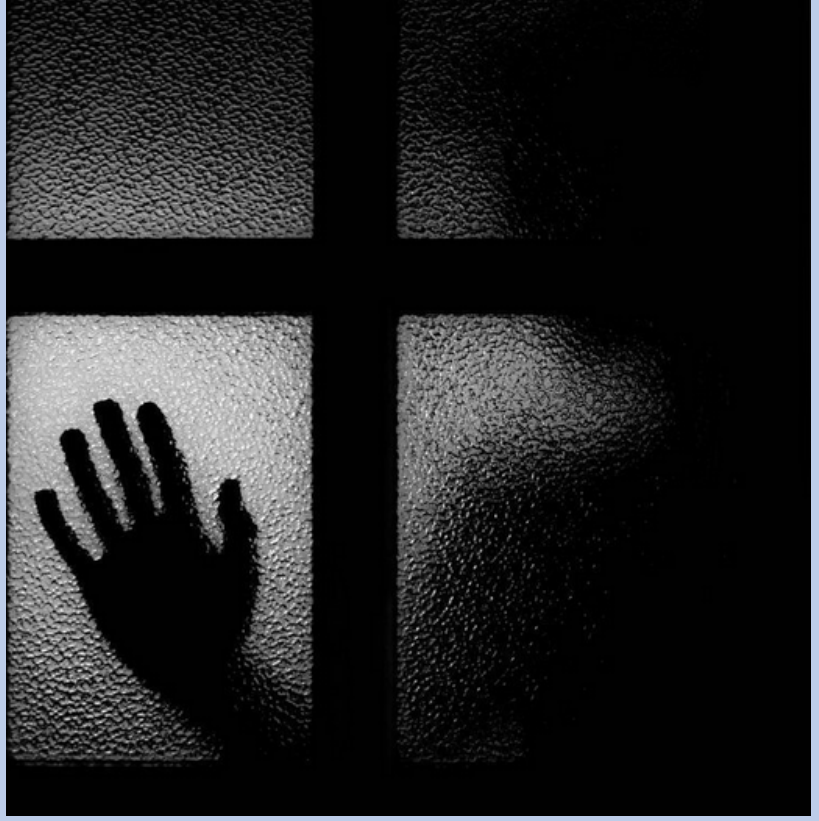
Otobüste ilerlerken son yolcularında inmesiyle yalnız kaldılar kafasını cama yaslayıp, uyuya kalmıştı. Uyandığında eli direkt kızına gitti ama onu bulamadı. Fısıldayarak ona seslenmeye çalıştı. Kimsenin olmadığını bilmediğinden insanlara rahatsızlık etmeden kızını aramaya çalışıyordu. Endişe duyduğunda elleri titrerdi, yan koltuktan başlayarak her tarafa titrek elleriyle dokunup kızını arıyordu. En son çare şoförün yanına gitmeye karar verdi. Demirlere tutunarak şoförün yanına vardı.

- Hey! Kızımı gördün mü?
- Başladı yine mesai.
- Ne mesaisi?
- Seni bulduğum için şanslısın. Annene verdiğim söz olmasa seni çoktan orda bırakmıştım.
- İyide benim annem yıllar önce öldü. Hem sen benim kızımı gördün mü onu söyle?
- Ne kızı be adam. Otobüse tek bindin ya. Hem durağa nerdeyse geldik inince annen anlatır her şeyi sana anlatır. Hiç merak etme sen.
- Biz iki kişi bindik Ben ve kızım. Yoksa ona bir şey mi yaptın?
- benim başımın belasımısın be, durağın geldi zaten in şurada.
- Bana Yalan söyleme. Sen, sen gerçek değilsin.

Daha fazla dayanamayan şoför tek kelime dahi etmedi. Kör durmadan Sen, ”gerçek değilsin. Sen, Gerçek değilsin.” Demeye devam etti. Şoför durağa yanaştı, önceden haber verdiğinden annesi durakta bekliyordu. Kör kendinden geçmişti yere çökmüş elinde beresiyle aynı şeyi durmadan tekrar ediyordu. Annesi onu götürmeye çalışsa da ona direndi.ama bir zamandan sonra sesi kesildi ve direnmeyi bıraktı. Ardından şunları ekledi :

- Yemin ederim anne o gerçek, o gerçek.

MUHAMMED EMİR BÜR

Şiir Yazamamanın Şiiri: Solgun Bir Gül Dokununca

Solgun Bir Gül Dokununca

*Çoklarından düşüyor da bunca
Görmüyor gelip geçenler
Eğilip alıyorum.
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

*Ya büyük şehirlerin birinde
Geziniyor kalabalık duraklarda
Ya yurdun uzak bir yerinde
Kahve, otel köşesinde
Nereye gitse bu akşam vakti
Ellerini ceplerine sokuyor
Sigaralar, kâğıtlar
Arasından kayıyor usulca
Eğilip alıyorum, kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

*Ya da yalnız bir kızın
Sildiği dudak boyasında
Eşiğinde yine yorgun gecenin
Başını yastıklara koyunca.*

*Kimi de gün ortası yanıma sokuluyor
En çok güz ayları ve yağmur yağınca
Alçılır ya bir bulut, o hüzün bulutunda.
Uzanıp alıyorum kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

*Ellerde, dudaklarda, ıssız yazılarda
Akşamlara gerili ağlara takılıyor
Yaralı hayvanlar gibi soluyor
Bun alıyor, kaçıp gitmek istiyor
Yollar, ya da anılar boyunca.*

*Alıp alıp geliyorum, uyumuyor bütün gece
Kımıldıyor karanlıkta ne zaman dokunsam
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

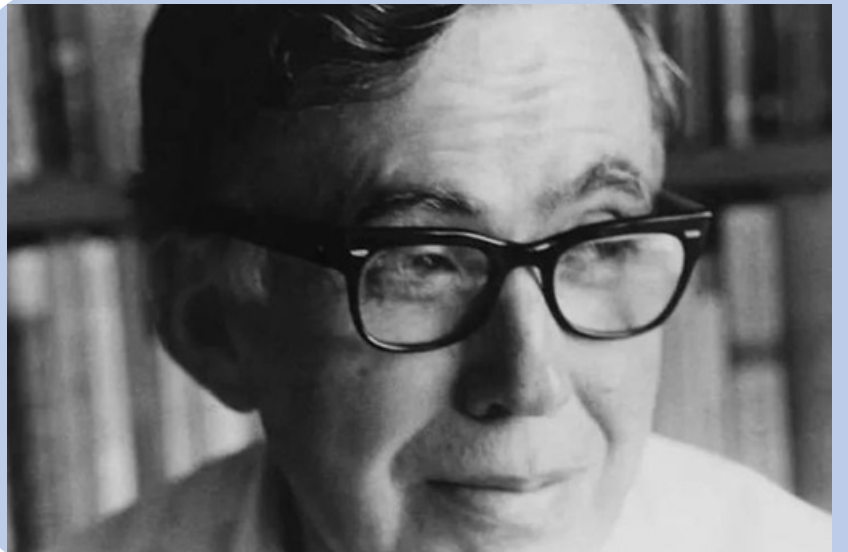
Behçet NECATİGİL

Gül, bir imge olarak şiirimizde çok eskiden beri kullanılmaktadır. Dikenlerin arasından (olumsuzlukların arasından) çıkan güzellik. Bazen dünyevi güzelliklerin sembolü olur, bazen peygamberimizi temsil eder. Bazen bülbülün uğruna her şeyini verdiği veya onun için delirip şarkılar söylediği bir sevgili olur.

İnsanlar eski çağlardan beri gülde bir güzellik görüp bir bitki olmaktan öte anlamlar yüklemişlerdir güle. Yani gülü bir metafor (Bir şeyi başka şey ile benzetmeye, kıyaslamaya, anlatmaya yarayan mecazlar.) olarak edebiyatta sürekli kullanmıştır insanoğlu.

Peki gülü bu kadar dikkat çekici hale getiren nedir? Cevaplar değişebilir: rengi, kokusu, biçimi, canlılığı... Peki, Behçet Necatigil neden solgun bir gülü metafor olarak kullanıyor? Solgun bir gül, değerini yitirir. Solgun bir gül kimsenin dikkatini çekmez, solgun bir gül kokmaz, solgun bir gül kimse ceketinin takmaz, solgun bir gül sevgiliye verilmez. Solgun bir gül, gül ideasını taşımaz artık. Değersizdir.

Gül ile ilgili bu değerlendirmelerden sonra bu şiirin evreninde solgun bir gül ile neyi kastedildiğini anlatabiliriz. Başlıkta da görüldüğü üzere bu şiir, Behçet Necatigil'in şiir üretemediği bir dönemin şiiri. Belki o dönemde yazıldı belki o kaotik dönem bittikten sonra yazıldı bunu bilemeyiz ama şiirin bütününe yayılmış bir şiir üretememe sancısı hakim.

*Çoklarından düşüyor da bunca
Görmüyor gelip geçenler
Eğilip alıyorum.
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

Şairler kimsenin ilgisi çekmeyen şeylere dikkat kesilip oradan şiir üretebilir. Şiirin bu bölümünde şair insanların gelip geçerken görmediği şeyler yakaladığını bunlardan bir şiir yazmaya çalıştığını ama bunları yazmaya başladığında bunların aslında o kadar şiirsel olmadığını veya bunları şiire dökemediğini dile getiriyor. Çünkü kendisine o kadar güzel şeyler kaleme alınca veya onlara dokununca solgun birer güle dönüşüyorlar...

*Ya da yalnız bir kızın
Sildiği dudak boyasında
Eşiğinde yine yorgun gecenin
Başını yastıklara koyunca.*

*Kimi de gün ortası yanıma sokuluyor
En çok güz ayları ve yağmur yağınca
Alçalır ya bir bulut, o hüzün bulutunda.
Uzanıp alıyorum kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

Şairin bu bölümde şiir yaratma sancılarından kurtulmak için ilham perilerinden yardım umduğunu gözlemliyoruz. O ilham perisi şimdi nerede? Veya şiire dökülebilecek konu ve imgeler nerede? Neyi şiir olarak yazabilir şair? Kendisinden uzakta olduğunu şiirden anlıyoruz. Ya büyük şehirlerin birinde ya yurdun uzak bir yerinde. Kimsenin önem vermediği şeylerden kağıtların, sigaraların arasından yakalıyor bir şeyler yazmak için şairimiz ama kaleme dökünce solgun bir gül kadar değersiz görüyor yazdıklarını.

*Ya büyük şehirlerin birinde
Geziniyor kalabalık duraklarda
Ya yurdun uzak bir yerinde
Kahve, otel köşesinde
Nereye gitse bu akşam vakti
Ellerini ceplerine sokuyor
Sigaralar, kâğıtlar
Arasından kayıyor usulca
Eğilip alıyorum, kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

Şairin şiir yazabilme arayışının ve yazmaya değer bir şeyler aramaya devam ettiğini görüyoruz bu bölümde. Yalnız bir kızın dudak boyasında imge kovaladığını, ilham perisinin ansızın gün ortasında kendisine görüldüğünü, şiir yazmak için en güzel vakitlerde(gün ortası, yağmur yağın vakitlerde, güz mevsiminde) imge yakalamak için pusuya yattığını, bunları yazabilmek kalemine davranınca yazamadığını veya yazmaya değer görmediğini görüyoruz.

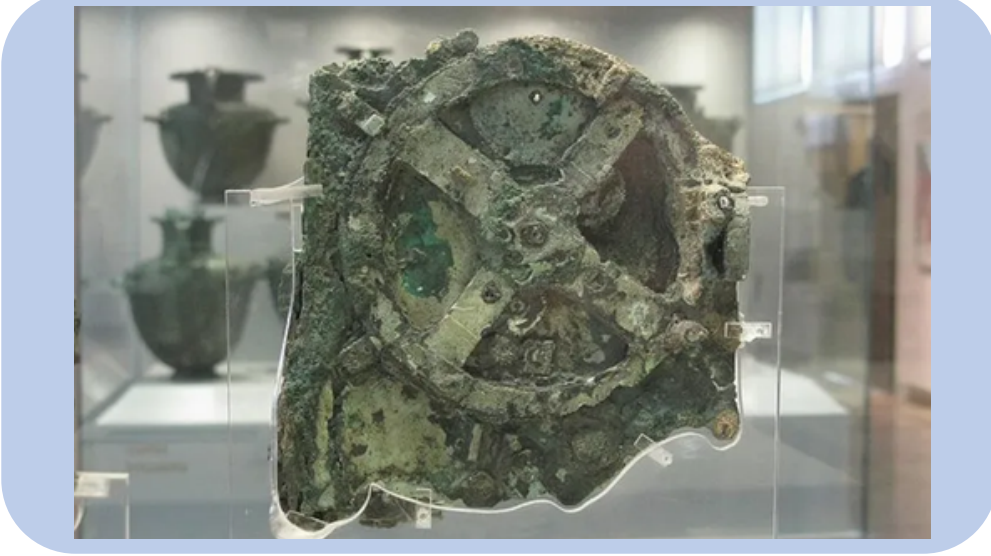
*Ellerde, dudaklarda, ıssız yazılarda
Akşamlara gerili ağlara takılıyor
Yaralı hayvanlar gibi soluyor
Bunılıyor, kaçıp gitmek istiyor
Yollar, ya da anılar boyunca.*

*Alıp alıp geliyorum, uyumuyor bütün gece
Kımlıyor karanlıkta ne zaman dokunsam
Solgun bir gül oluyor dokununca.*

Şiir yazamama sorununun şairi daha da zorladığını yukarıdaki bölümlerde görmeye devam ediyoruz. Behçet Necatigil, bu bölümlerde imgeyi bulmak için dikkatini neredeyse her şeye verdiğini sayıp dökmelerden anlıyoruz. Ellerde, dudaklarda, ıssız yazılarda... Şairin yazamama sıkıntısından kurutulmak için bir avcı gibi beklediğini, elde ettiklerinin yaralı hayvanlar gibi elinden kaçtığını, bir balıkçı gibi akşamlara ağ attığını ama eline bir şey geçmediğini anlıyoruz. Aldıklarına bir anlam verip canlandırmaya çalıştığını, bütün gece üzerine çalıştığını ama ne zamanki bu değerli gördüklerini yazmak için kalemine davranıyor. Yazdıklarının solgun bir gül gibi değersizleştiğini görüyor.

MESUT IŞIK
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Antik Yunan Şaşırtmaya Devam Ediyor

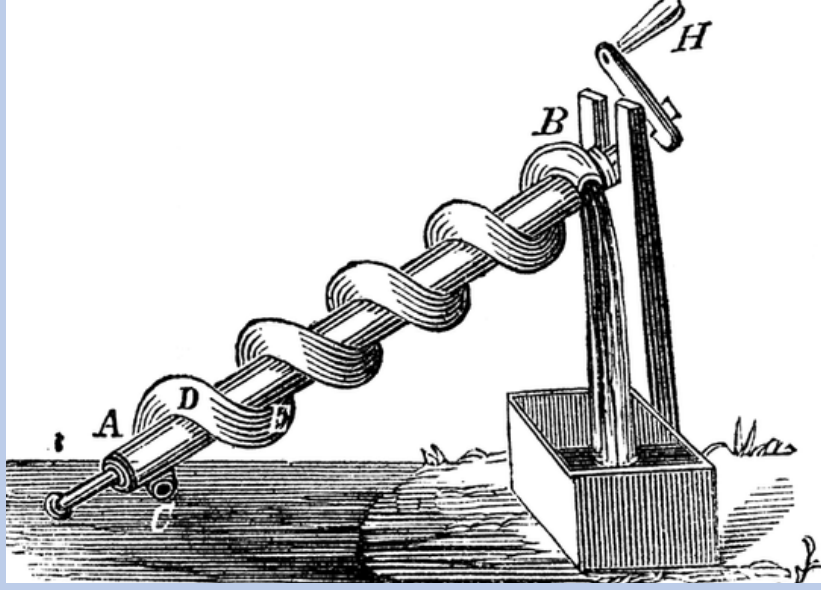
1901 yılında yunanistanın antikythera açıklarında batık bir gemi enkazından bronz bir plaka çıkarıldı. bilim insanları bu astronomik hesap makinesinin gizini bir asırdan uzun bir süredir çözmeye çalışıyorlar.

(Batıktan Çıkan Parça)

El ile çalışan bu 2100 yıllık cihaz; Ayın evrelerini, Güneş ve Ay tutulmalarını takip edebiliyordu. London Collage üniversitesinden bir grup araştırmacı Antikythera düzeneğini daha iyi anlamak için düzeneğin bir kopyasını yaptılar. Ancak enkazdan çıkan parçaların bir kısmı eksik olduğu için düzeneğin 2/3 kadarını çözebildiler. Araştırmacılara göre 35 çarktan oluşan bu cihaz; Güneş'i, Ay'ı, Merkür'ü, Venüs'ü, Mars'ı, Jüpiter'i ve Satürn'ü Dünyanın etrafındaki bir yörüngede döndüğünü varsayıyor. Cihazın üzerinde okunan bir yazıda; "yunan tanrılarının cennetine girin." yazıyor (Antik Yunan'da ölen insanın ruhunun başka bir gezegene gideceğine inanılırdı ve bu gezegenler tanrıların kendisiydi. Örneğin Jüpiter Satürnün oğludur.) (Araştırmacıların Yaptığı Kopya)

Antik Yunan Medeniyetinin Bulduğu Diğer Eserler

ARŞİMET'İN VİDASI

M.Ö. 200 yılında ünlü matematikçi Arşimet tarafından icat edildi. Suyu bir noktadan daha yüksek bir noktaya taşımak için kullanılan bu düzenek, günümüzde de kullanılmaya devam ediyor. Bu vida'da; sarmal bir yapı vardır ve en üstte de bu şekli söndürmeye yarayan bir kol bulunur kol döndüğünde oluşan hareket enerjisi potansiyel enerjiye dönüşür ve su yukarı taşınmış olur.

ANTİK YUNAN TİYATROSU

Yunan tiyatrosu günümüzden yaklaşık 2600 yıl önce Atina'da tranedi oyunlarının sergilenmesiyle başladı. başta dini festivallerde sergilenmek amacıyla oluşturulsa da sonra eğlence amaçlı yapılan tiyatrolara da ilham kaynağı olmuştur günümüzden 2600 yıl önce oluşturulan bu yapı ilk tiyatro olarak kabul ediliyor.

MEHMET EMİN DEMİRKAN

Bir Şiirin Hikayesi:Sessiz Gemi

İstanbul sosyetesinin bir parçası olan Celile Hanım 1900 yılında Hikmet Bey ile güzel bir hayat kurmak adına evlenmişti. Evliliklerinin 16. yılından itibaren, Celile Hanım eşi Hikmet Bey ile bir takım sorunlar yaşamaya başlamıştı. Fakat o sıralarda oğlu Nazım henüz küçük yaşta olduğu için boşanmasının Nazım açısından, olumsuz sonuçlar meydana getireceği düşüncesi ile sessiz kalmıştı bu sorunlar karşısında.

O vakitlerde Bahriye Mektebinde eğitim gören Nazım'ın hocalarından biriydi Yahya Kemal. Nazım'a ders vermek adına sürekli gelip gidiyordu, her seferinde kapısını Celile Hanım'ın açtığı bu eve. Bu gelip gitmeler, her geçen gün birbirlerine daha da yaklaşıyordu Celile hanım ve Yahya Kemal'i.Sonunda tutulmuşlardı işte, bu koca fırtınanın ortasındaki minicik bir fidana. Gözlerini kör etmişti bu aşk, Ulu Çınar sanmışlardı, minicik fidanı... Yahya Kemal'e olan aşkıdan cesaret alan Celile Hanım, eşi Hikmet Bey ile boşanmıştı, her şey çok güzel gidiyordu taki Bahriye Mektebinde ilişkileri hakkında bir dedikodu yayılana kadar. Yahya Kemal bu dedikoduların ardından, bir süre okula gitmemişti. Çünkü 'masum aşkının' nasıl kirli iftiralara bulandığını duymak istemiyordu... O sıralarda Nazım Hikmet'in sınıf arkadaşı olan Necip Fazıl Kısakürek şu sözleriyle dalga geçmişti, hocası Yahya Kemal ile "Hocam kibrit suyu içerek intihara kalkıştığınızı duyduk, sınıfın bu durumdan duyduğu derin üzüntüyü sizle söylemek isterim"

Necip Fazıl'ın bu sözleri, kodes(tahta dolap) olarak kabul edilmiş ve kendisine ceza kesilmişti.

Nazım Hikmet de Yahya Kemal ve Celile Hanım'ın ilişkisine karşı çıkanlardandı. Bir keresinde Yahya Kemal'in paltosunun cebine:

"Hocam olarak girdiğiniz bu eve babam olarak giremez, giremezsiniz!"

sözlerinin yazılı olduğu, bir kağıt parçası bırakmıştı. O minik kağıt parçası, Yahya Kemal'in Celile Hanım ile mutluluğunun imkansız olduğunun bir belgesiydi belki de.

Yahya Kemal'e olan aşkıdan cesaret alan Celile Hanım, eşi Hikmet Bey ile boşanmıştı, her şey çok güzel gidiyordu taki Bahriye Mektebinde ilişkileri hakkında bir dedikodu yayılana kadar. Yahya Kemal bu dedikoduların ardından, bir süre okula gitmemişti. Çünkü 'masum aşkın' nasıl kirli iftiralara bulandığını duymak istemiyordu... O sıralarda Nazım Hikmet'in sınıf arkadaşı olan Necip Fazıl Kısakürek şu sözleriyle dalga geçmişti, hocası Yahya Kemal ile "Hocam kibrit suyu içerek intihara kalkıştığınızı duyduk, sınıfın bu durumdan duyduğu derin üzüntüyü sizle söylemek isterim"

Necip Fazıl'ın bu sözleri, kodes(tahta dolap) olarak kabul edilmiş ve kendisine ceza kesilmişti.

Nazım Hikmet de Yahya Kemal ve Celile Hanım'ın ilişkisine karşı çıkanlardandı. Bir keresinde Yahya Kemal'in paltosunun cebine:

"Hocam olarak girdiğiniz bu eve babam olarak giremez, giremezsiniz!"

sözlerinin yazılı olduğu, bir kağıt parçası bırakmıştı. O minik kağıt parçası, Yahya Kemal'in Celile Hanım ile mutluluğunun imkansız olduğunun bir belgesiydi belki de.

Sosyalist bir yazar olan Nazım Hikmet düşünceleri dolayısıyla hapse atılmıştı. Annesi Celile hanım da oğlu için Galata Köprüsü'nde bir açlık grevi başlatmıştı. O zamanlar gözleri göremeyen Celile Hanım'ın yanına, istese bile gelemezdi Yahya Kemal...

Gidişinin ardından bıraktığı notlarının arasında bulunan, iki yapraklı zarfın içinde şu sözleri yer alıyordu, Yahya Kemal'in "Bu zarfın içindeki hatıra 19 Ağustos 1930'da Sirkeci garında gece saat 10.00'da veda ettiğim aziz bir kadının göğsündeki çiçektendir. Koparıp verdiği bu ili yaprağı daima muhafaza edeceğim"

TÜKENMİŞ DÜNYA

Bir şafak vakti,
Baktım gökyüzüne ,
Nerede bu kuşlar ? diye.

Bir akşam vakti ,
Baktım gökyüzüne ,
Nerede bu yıldızlar ? diye.

Kuşları öldürdüğünü bilmeyen insan ,
Bir kalbi kırdığını , nasıl bilsin
Özgürlüğün katilidir o.

Yıldızları çalan insan ,
Geceye ne bırakır ?
Yıldızların hırsızdır o.

Kuşun bile özgür olmadığı ,
Bu dünyada .
Kim, nasıl mutlu olabilir?

Yıldızsız bir gecede
Kim,
Umutla kalabilir?

Tükenmiş bir dünyada
Geleceğin karanlığını,
Kim aydınlatabilir?

ELİF AYTAÇ

GECEİN BİR VAKTİ

Gecenin bir vakti, kaldırımda oturan biri
Elinde bir fotoğraf, ağlıyor dertli dertli

Gecenin bir vakti, yolda oturan bir köpek
Yüzünde bir yara, sızlıyor acı acı

Gecenin bir vakti, telefonun başında biri
Yüreğinde bir hasret, bekliyor yaşlı yaşlı

Gecenin bir vakti, bahçede bir papatya
Ruhunda derin bir sızı, döküyor yapraklarını bir bir

Gecenin bir vakti, uçurumun kenarında biri
Yüreğinde derin bir yara, haykırıyor sessiz sessiz

Dünya'da her vakit, yakınlarda biri
Derin bir acı ile ölüyor yavaş yavaş

ELİF AYTAÇ

Eğitim Teknolojilerinin Felsefe Üzerine Etkisi

Eğitim teknolojilerinin felsefe üzerine etkisi önemli bir konudur. Eğitim teknolojileri bilgiye erişimi paylaşımını ve üretimini kolaylaştırır. Ve eğitim için gerekli materyallerin somut biçimde anlaşılmasını hedefler. Felsefe ise insanın varoluşunu, bilgisini, değerlerini ve düşüncesini sorgular. Eğitim teknolojileri felsefenin öğretimi ve uygulamasını etkiler. Bu metinde Eğitim teknolojilerinin felsefe üzerine etkisinin epistemolojik, etik ve estetik boyutlarını ele alacağız.

Epistemolojik (bilgisel) boyut: Eğitim teknolojilerinin felsefenin bilgi kuramına etkisini kapsar. Bu teknolojiler felsefi bilginin kaynağı doğası sınırları ve değerlendirilmesi ile ilgili sorunlar ve olanaklar yaratır. Eğitim teknolojileri sayesinde, felsefi metinlere ulaşabilir, görüşleri karşılaştırabilir, tartışmalara katılabilir ve yaratıcılığı geliştirebiliriz. Ancak aynı zamanda, felsefi bilginin güvenilirliği, tarafsızlığı, orijinallliği ve etikliği ile ilgili zorluklar da getirir.

Etik boyut: Eğitim teknolojilerinin felsefenin ahlak kuramına etkisini kapsar. Eğitim teknolojileri, felsefenin ahlaki değerleri ve sorumlulukları ile ilgili sorunlar ve olanaklar yaratır, felsefenin ahlaki değerlerini yayabilir, ahlaki görüşleri öğrenebilir, problemlere çözüm arayabilir ve eylemleri destekleyebilir. Ancak, Eğitim teknolojileri aynı zamanda, felsefenin ahlaki sorumluluklarını arttırır.

Estetik boyut: Eğitim teknolojilerinin felsefenin güzellik kuramına etkisini kapsar ve felsefenin güzellik anlayışını etkileyebilir. Bu sayede felsefenin güzellik anlayışını ifade edebilir, sanat formlarını ve kültürleri tanıyabilir, güzellik algımızı geliştirebilir ve güzellik kavramını sorgulayabiliriz. Ancak, Eğitim teknolojileri aynı zamanda, felsefenin güzellik kavramını zorlayabilir, istenilenin dışına çıkabilir. Sonuç olarak Eğitim teknolojileri felsefe üzerine etkisi, eğitim ve felsefe alanlarında yeni bakış açıları fırsatlar ve zorluklar sunar. Felsefenin epistemolojik etik ve estetik boyutlarını değiştirir ve geliştirir. Ancak Eğitim teknolojileri aynı zamanda felsefenin bilgi ahlak ve güzellik kuramlarını sorgulamamızı ve eleştirmemizi gerektirir. Bunun anlaşılması ve değerlendirilmesi için eğitimcilerin ve felsefecilerin işbirliği ve araştırma yapması önemlidir.

EMRULLAH HARİŞ

Mary Ann Bevan

İşçi sınıfı bir ailenin 8 çocuğundan biri olarak dünyaya geldi. Eğitimini bitirdikten sonra hemşire olan Mary 1903 yılında yaptığı evliliğinden dört dünyaya getirdi. Mutlu evliliğinin üçüncü senesinde başına o talihsiz olay geldi: Akromegali hastalığına yakalandı. Hastalığın onu çok çirkin yaptığı düşüncesi ile işinden kovuldu. Akromegali: Büyüme hormonunun aşırı salınımı ile gerçekleşir. Akromegali hastalarında el, ayak, yüz ve vücudun birçok bölgesinde anormal derecede büyümeler gerçekleşir. Günümüzde tedavisi mümkün olan bu hastalığın o dönemde tanısı bile konamıyordu. Hastalığa yakalandığından beri gün geçtikçe kas ağrıları artıyordu. Eşi bu günlerde her zaman yanındaydı fakat bu destek ani ölümü ile son buldu. Eşinin ölümünden sonra hastalığı iyice artan Mary beş yıl içinde tanınmaz hale gelmişti.

Maddi açıdan zorluk çektiği bir dönemde, fiziksel görünümünü kullanabileceği “Dünyanın En Çirkin Kadını” adlı yarışmayı duyar duymaz katılmaya karar verdi. Aylar sonra Mary Ann sahnede diğer yarışmacılara birlikteydi. Kimi şişman, kimi bıyıklı, kimi de kısa boylu birçok kadın; büyük ödül olan parayı alabilmek için buradaydı. Salonu ağzına kadar doldurmuş olan seyirciler kahkahalarla sahnedeki kadınlara gülüyorlardı. Mary yapamayacağını sandı, utandı ve başını öne eğdi. Kulise doğru ilerlerken aklına evdeki aç çocukları geldi. Bağırtilara rağmen sahneyi terk etmedi. Gözlerini kapattı, alkış sesleri ile açtı. Yarışmayı kazandığını fark etti. Dünyanın en çirkin kadını seçilmesine rağmen çok mutluydu. Çocuklarına verdiği sözü tutmuştu. Bu yarışmadan sonra sirklerde çalışmaya başladı. Yıllar boyu aşağılandı ama o hep çocuklarını düşündü ve pes etmedi. Fedakar anne Mary, çocuklarını büyütmiş olmaktan büyük bir gurur duyarak - hastalığı nedeniyle - elli dokuz yaşında hayata gözlerini kapattı.

RUKİYE YAVUZ

Çevre kirliliği

Çevre kirliliği dünyamız için yeni bir problem değil, ancak zaman geçtikçe dünyanın ve insanların karşı karşıya kaldığı bir sorun haline gelmeye devam ediyor. Kentleşme, sanayileşme, madencilik küresel çevre sorunlarının en büyük nedenlerindendir. Peki çevre kirliliği nedir? Çevre kirliliği, insanlara ve diğer canlılara zarar verir. Kimyasal maddeler, gürültü, ısı veya ışık gibi maddelerin bilinçsiz kullanılmasıdır. Çevre kirliliğinin temel olarak 7 farklı çeşidi vardır. Bunlar hava, su, toprak, radyoaktif, termal, ışık ve ses kirliliği içerir.

HAVA KİRLİLİĞİ

Bazı şehirlerde ne yazık ki havanın solunması insan sağlığı için tehlikeli boyutlarda. Bunun nedeni ise elbette hava kirliliğidir. Hava kirliliği, zararlı gazların ve kimyasalların havada asılı kalması sonucu oluşur.

Hava kirliliğinin en önemli ana kaynağı fosil yakıtların yanmasından kaynaklanan dış ortam kirliliğidir. Orman yangınları, atıkların yakılması ve tütün dumanı da hava kirliliğine katkıda bulunur. Dünyadaki her on kişiden dokuzunun, Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) kabul edilebilir standartlarının ötesinde kirlenmiş hava soluduğu tahmin edilmektedir.

SU KİRLİLİĞİ

İnsanların hayatta kalmak için suya ihtiyacı vardır. Bu bir gerçek. Bununla birlikte, en basit tabiriyle, çöpler ve kimyasallar okyanusa ve göllere karıştığında su kirliliği meydana gelir.

Nehirler ve göller kirlilikten, özellikle de küresel ölçekte en yaygın su kalitesi sorunlarından biri olan tarımda gübre kullanımından kaynaklanan aşırı besin maddelerinden ağır bir şekilde etkilenmekte, birçok insan su kullanımına müdahale etmekte ve türlerde büyük değişikliklere, ekosistem ve biyolojik çeşit kaybına neden olmaktadır.

Dünyadaki atık suların yüzde 80'inden fazlası arıtılmadan çevreye salınır ve bu da patojenlerin yanı sıra madencilik ve endüstriyel atıklardan kaynaklanan ağır metaller gibi kimyasallardan da kirlilik yaratır. Bunlar biyolojik çeşitlilik kaybına ve insan tüketimi için uygun olmayan suya yol açar.

Okyanuslar, kirlitici maddelerin çoğunu karadan nehirler yoluyla besin maddeleri, atıklar, ağır metaller ve plastik döküntüler şeklinde alırlar, bunlar 5 mm'den küçük parçalara ayrılır ancak deniz ortamında biyolojik olarak parçalanmaz. Geri kalanı balıkçılık, nakliye ve enerji endüstrilerinden gelir. Büyük ölçüde karbondioksit emisyonlarının çözülmesiyle bağlantılı olan okyanus asitleşmesinin etkileri en çok çoğu deniz besin ağının temelini oluşturan mercanlar ve plankton gibi kalkerli iskeletli deniz türlerinde görülür.

TOPRAK KİRLİLİĞİ

Toprak kirliliği, insan nüfusunu etkileyen en büyük üç kirlilik türünden bir diğeridir. Toprak kirliliği, toprak, atılan gübre veya kimyasal maddelerle kirlendiğinde meydana gelir. Arazideki kirlilik yer altı sularına sızabilir ya da göllere ve akıntılara karışarak kısır bir kirlilik döngüsü yaratabilir.

Arazi ve toprak kirliliği büyük ölçüde tarımsal uygulamalara, yanlış sulamaya, düzenli depolama alanları gibi katı atık yönetimi sorunlarına ve bir dizi endüstriyel, askeri ve maden çıkarma faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Küresel olarak tahminler, her yıl en az 1 milyon insanın, aşırı maruz kalma ve uygunsuz pestisit kullanımı nedeniyle istemeden zehirlendiğini göstermektedir.

RADYOAKTİF KİRLİLİK

Radyoaktif kirliliği düşündüğünüzde aklınıza Çernobil veya Fukuşima gelebilir. Bu nükleer santrallerin her ikisi de elektrik üretmek için radyoaktif maddeler, uranyum ve plütonyum fisyonunu kullandı ve ikisi de başarısız oldu. Başarısızlıkları toksik kimyasalların ve radyasyonun çevreye sızmasına neden oldu, bu radyoaktif kirliliktir.

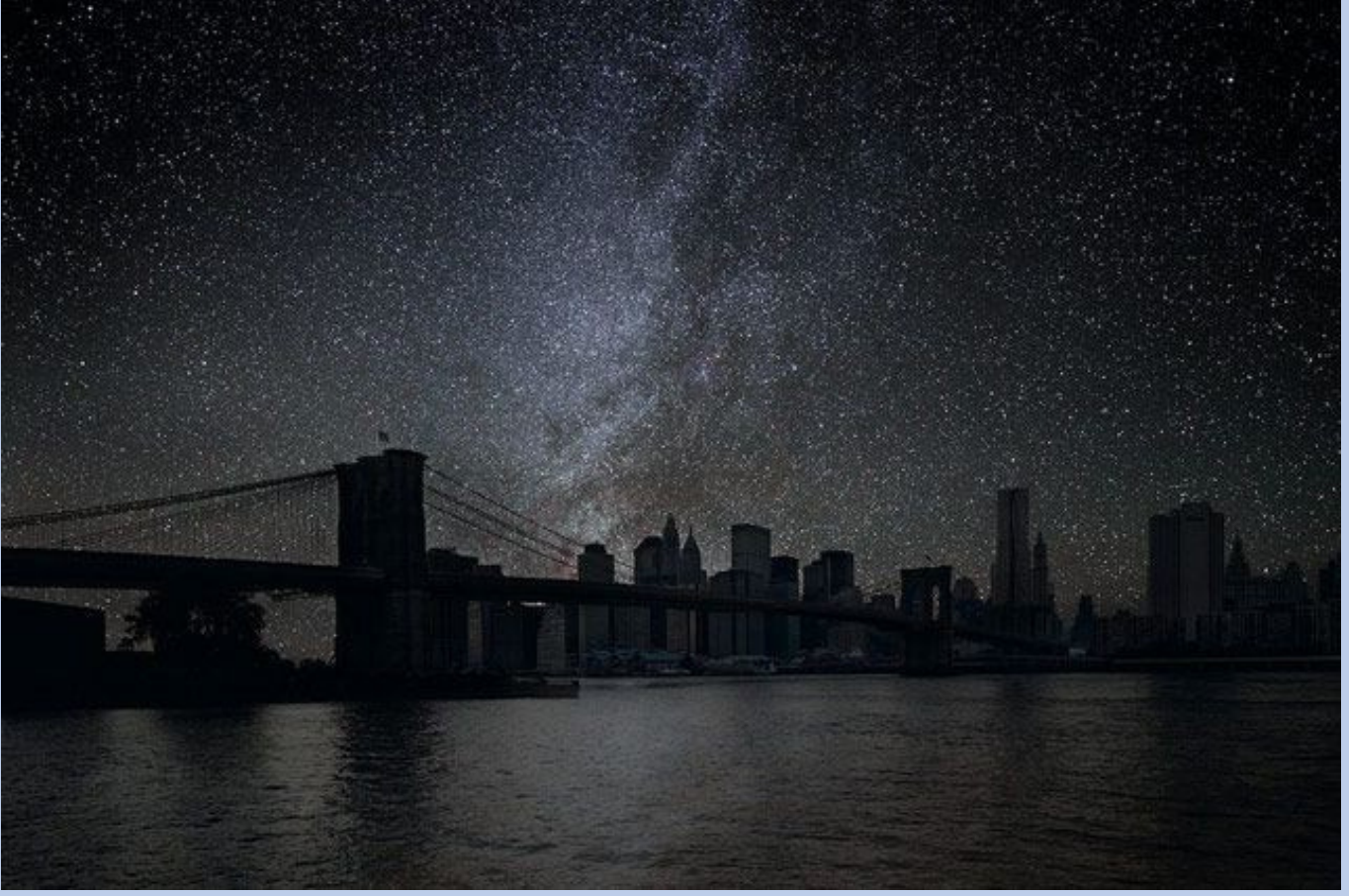
GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Yüksek sesler için hiç kulaklık takmanız gerekti mi? Eğer öyleyse, gürültü kirliliği yaşıyordunuz. Gürültü kirliliği, insan kulağına zarar verebilecek yüksek seslerden kaynaklanır. Gürültü kirliliği türleri arasında patlamalar, jet motorları ve hatta konserler olabilir (hoparlörlere yakınsanız). Gürültü kirliliği desibeli yüksek olduğunda tehlikelidir çünkü işitme kaybına neden olabilir.

TERMAL KİRLİLİK

Çoğu kirlilik türü basit olsa da, termal kirlilik biraz yanıltıcıdır. Çoğu zaman, nükleer santraller ve fabrikalar bir şeyleri soğutmak için su kullanır. Bununla birlikte, ısınmış suyu çevreye bıraktıklarında, daha az oksijene sahip olduğu için bu durum balıklara ve yaban hayatına zarar verir. Buna termal kirlilik denir. Termal kirliliğe, suya daha fazla güneş ışığı ulaşmasını sağlayan toprak erozyonu gibi doğal süreçler de neden olabilir.

IŞIK KİRLİLİĞİ

Çok fazla ışığın olduğu büyük bir şehirde yıldızları görmenin imkansız olduğunu hiç fark ettiniz mi? Bunun nedeni, gökyüzünü aydınlatmak için elektrik ışıklarının fazla oranda kullanılması ile oluşan ışık kirliliğidir. Işıklar geceleri görmemize yardımcı olmak için harika olsa da, çok fazla ışık gece gökyüzünü engelleyen ışık kirliliğine neden olur.

İnsanın günlük hayatını devam etmesine ön ayak olan bazı işlevleri gerçekleştirirken ihtiyaç duyduğu vücut saati, insanın organik bir sistemin kontrolünde olmasına yardımcı oluyor. Uyku ve uyanma saatleri, hormonların üretim aşaması ve insandaki açlık durumu gibi pek çok şey bu saate göre işliyor. Ancak atmosferde süzülen elektrik ışınları insanın vücudunda yer alan melatonin adlı hormon Bu baskı da tüm sistemin çarklarının bağlı olduğu vücut saatinin yapısını bozuyor. Uzun soluklu bir probleme sebep olan ışık kirliliği zararları ise kanser, diyabet, psikolojik problemler ve obezite gibi çeşitli hastalıkların ortaya çıkmasıyla görünüyor. 19. yüzyıldan beri elektriğin insan hayatında olması ve gelişen teknolojiyle birlikte bu enerjiye daha fazla ihtiyaç hissedilmesi yapay ışıkların artmasına neden oluyor.

Işık kirliliği hayvanlar için de zararlı olabilir. Örneğin, büyük şehirlerin ışıkları göç eden kuşların ve yumurtadan yeni çıkan ve denize ulaşmaya çalışan deniz kaplumbağalarının kafasını karıştırabilir ve ölümlerine sebep olabilir. üzerinde baskı uyguluyor.

SEVGİ BORAK

Okulumuzdan Kareler

Son Söz

Bir toplumun gelişimi düşünmeye, akıl yürütmeye ve bunu yaparken ortaya çıkan bilgiye bağlıdır. Ve toplumun gelişmesinin en önemli aracı olan bilgi ile insanların ilk buluştuğu mekanlar ise okullardır. Bizler de öğretmen ve öğrencinin bilgi aracılığıyla buluştuğu okulumuzda çıkaracağımız dergimize Episteme (bilgi) isminin uygun olacağına karar verdik.

Öğrenci ve öğretmen ayrımının olmadığı, demokratik bir ortamda beyin fırtınasıyla oluşturduğumuz bu dergi tamamen bir ekip çalışmasının ürünüdür.

Dergimizin oluşum aşamasında ;

Görsel tasarımını büyük bir özveriyle gerçekleştiren Elif Ebrar Uçar'a

Dergi yönetim kurulu üyeleri Heval Asmin Doğan ve Ahmet Can Bayat'a

Ekibimize her daim desteklerini hissettiren Müdür yardımcımız Sayın Ahmet Esin'e

Röportajları gerçekleştiren Sevgi Borak ve Elif Aytaç'a

Yaptığımız röportajlarımıza değerli görüşleriyle katkıda bulunan felsefe öğretmenleri Eyüphan Öztunç, Zeki Karakeçili, Recep Alp, Mehmet Kılıç, Sinan Gira ve Mehmet Karahan hocalarımıza,

Makaleleriyle bize destek olan okulumuz öğretmenleri Esra Katran Keşkül ve Mesut Işık'a,

Makaleleri, yazıları ve şiirlerini bizlere sunan bütün öğrencilerimize ve

Bizlere özgür bir çalışma ortamı sunarak her türlü desteği sunan Okul Müdürümüz Sayın Halil Özyavuz'a Episteme dergisi adına yürekten teşekkür ederiz.

NECMETTİN TEMİZBAŞ
Felsefe Öğretmeni

ÇEAŞ ŞANLIURFA ANADOLU LİSESİ - YAZARLIK ATÖLYESİ

(0414) 314 25 36

<http://ceasanadolulisesi.meb.k12.tr>

twitter:@sanadolulisesi

Adres: Karşıyaka Mah. Fahreddin Paşa Cad. ÇEAŞ Anadolu Lisesi Blok No: 15/f Haliliye Şanlıurfa